FRANK WEDEKIND

Hidalla

Karl Hetmann, uriaşul pitic

PIESĂ ÎN CINCI ACTE

1 Nume împrumutat din *Operele lui Ossian*, publicate de James Macpkerson

Personajele

Actul întâi

RUDOLF LAUNHART

BERTA LAUNHART, *sora lui*

FANNY KETTLER

KARL HETMANN

HEINRICH GELLINGHAUSEN

PIETRO ALESSANDRO MOROSINI

WALLO BARON VON BRT) HL

MĂRIE, *prinţesă de Sonnenburg-Hohenstem*

MRS. MABEL ISABEL GRANT

FRITZ, *băiat în casă* (*în vârstă de 15 ani*)

COTRELLY», *consilier*

DR. MITTENBACH, *judecător de instrucţie*

WALDBAUER, *grădinar şi proprietar de casă*

UN LOCOTENENT DE POLIŢIE

DOI SERGENŢI DE STRADĂ

UN AGENT DE POLIŢIE

Launhart

GELLINGHAUSEN

Launhart

1 Numele unei faimoase familii de artişti de circ; Wedekind a subliniat numele în cartea lui Signor Domino, *Circul şi lumea circului*. Berlin, 1888, la pag. 159.

Launhart

Scena înfăţişează, o grădină a unei vile. În fund, la dreapta – din perspectiva spectatorului –, se văd treptele care duc la verandă vilei. La stânga, tot în fund, e poarta grădinii. În faţă, la dreapta, se află o masă de grădină cu mai multe scaune. Rudolf Launhart şi Heinrich Gellinghausen intră pe poarta grădinii. Launhart este un bărbat scund şi robust, spre treizeci de ani, cu barbişon blond, cu părul tuns scurt, cu

pince-nez şi cu faţa imobilă şi complet inexpresivă. *Se mişcă foarte*, *repede şi vorbeşte foarte repede*. *Gellinghausen este un om înalt*, *cu părul de culoare închisă*, *pieptănat cu cărare în partea stângă*, *şi cu o barbă care-i acoperă tot obrazul. Îşi ţine paltonul pe braţ*, iar *în* mina *are* o *umbrelă*.

E delicat din partea dumneavoastră, domnule Gellinghausen, că, abia sosit, ne-aţi şi făcut o vizită. La logodnica dumneavoastră, nu mai încape-ndoială, aţi şi fost, nu-i aşa? Din păcate, nu mi s-a putut relata exact unde locuieşte logodnica mea. De aceea am întrebat de dumneavoastră. Atunci, firește, cel puţin zece oameni s-au oferit să mă conducă de-ndată la vila dumneavoastră.

Logodnica dumneavoastră locuieşte chiar aici peste drum, împreună cu bătrâna ei mamă. De altfel, dacă vreţi să aşteptaţi doar o clipă – la ora patru vine sigur aici – până atunci am putea discuta afacerea între noi.

Waldbauer, *un om mai în vârstă*, *bărbos*, *fără haină*, *cu pălăria de păi în mină*, *intră ezitând pe poarta grădinii*, (*observându-l*): Ce mai e şi asta! (*Către Gellinghausen*): Un moment! Luaţi loc, vă rog. (*Se-ndreaptă repede spre poarta grădinii*.)

351

Waldbauek Launhart

Waldbauer Launhart

Waldbauer Launhart

Waldbauer Launhart

Waldbauer Launhart

Launhart

Gellinghausen

Launhart

Gellinghausen

Vă cer iertare, domnule Launhart, dar eu – Da, bine-bine, ştiu, domnule Waldbauer. Aveţi firește, perfectă dreptate…

Da, vedeţi, vilă în care locuiţi dumneavoastră este rodul economiilor mele de treizeci de ani.

Şi-atunci, dacă o-nchiriez…

Desigur, desigur, o să primiţi banii. Numai că.

astăzi nu vi-i pot da. Mi-am cumpărat acum opt zile un cuter cu douăzeci de mii de mărci. Veniţi poimâine.

Poimâine? Asta aţi mai spus-o o dată… Chiar de-aş mai spune-o de zece ori! Chiar de-aş mai spune-o de douăzeci de ori! Domnule Launhart, eu însumi nu locuiesc în această vilă scumpă, deşi este proprietatea mea. De ce? Fiindcă n-am bani pentru aşa ceva. Eu însă am bani pentru aşa ceva! încă nu mi-am imaginat vreodată-n viaţa mea una ca asta; doar n-aş vrea s-aveţi insomnii din pricina mea. Poimâine, va să zică! Dar dacă nici atunci… Atunci faceţi ce poftiţi! Scuzaţi-mă, tocmai am o vizită; nu pot să mă ocup mai mult de dumneavoastră. (*Vine repede în faţă*.)

Waldbauer iese

(*către Gellinghausen*, *care a luat loc la masă*): Am desfăşurat ieri o regată cu totul admirabilă, logodnica dumneavoastră, sora mea şi cu mine. În două ore şi jumătate am traversat tot lacul, de la un ţărm la celălalt, de douăsprezece ori. (*Se aşază* lângă *Gellinghansen*.) Logodnica dumneavoastră a uimit-o pe sora mea, ca şi pe mine de altfel, prin cutezanţa cu care ţinea cârma. Locuiţi chiar în apropiere de lac?

La cinci minute.

— Dar dacă nu vi se pare inoportun, am să vă citesc chiar acum, repede, contractul pe care l-am redactat în scopul de-a fixa, deocamdată superficial, relaţiile dintre noi în punctele lor esenţiale.

Treaba asta mi-ar cădea foarte bine. În anumite privinţe, mai am să mă pregătesc serios pentru asocierea mea la această afacere.

Launhart

Gellinghausen Launhart

Gellinghausen Launhart

Gellinghausen Launhart

Gellinghausen Launhart

Gellinghausen Launhart

Gellinghausen

(*scoate din buzunar un contract în două exemplare*): Dar să nu cer, eventual, să vi se-aducă un pahar cu bere? Oricum, călătoria v-a făcut sete. Vă mulţumesc. Peste zi nu beau niciodată, nici măcar o picătură de alcool. Sau un pahar de limonada? Puteţi dispune de tot ce doriţi.

Nu, mulţumesc. Citiţi, vă rog. Pentru un moment nu ne

deranjează nimeni.

Aşadar (*citeşte*.) „între domnul Rudolf Launhart şi domnul Heinrich Gellinghausen s-a încheiat următorul contract sub obligativitate juridică…” etc. ete De altfel, trebuie să mă scuzaţi că, din păcate, încă nu vă pot face astăzi cunoştinţă cu soţia mea. Soţia mea s-a – dus pentru câteva zile la tatăl ei, care, întâmplător, rezidenţiază chiar aici în apropiere.

(*uimit*): Nu mai spuneţi! Domnul *ministru de stat* se află momentan prin apropiere? Da.

— Aşadar (*citeşte*:) „Paragraful unu: Domnul Rudolf Launhart încheie, cu data de astăzi, cu domnul Heinrich Gellinghausen, o convenţie de afaceri care are drept scop înfiinţarea unui mare institut, pe cât posibil internaţional, pentru ştiinţe sociale”. (*dă din cap aprobator*): Da.

„Paragraful doi: Domnul Heinrich Gellinghausen participă la afacere cu un capital de mărci trei ori o sută de mii, în litere: trei sute de mii de mărci, sumă care trebuie să fie depusă de el la banca naţională în termen de şase luni, cu începere de azi, în favoarea firmei”. (*dă din cap*): Da.

„Paragraful trei: Firma se va numi *Institutul de ştiinţe sociale Rudolf Launhart*. Domnul Rudolf Launhart preia funcţia de director şi primeşte, în această calitate, un salariu lunar de o mie de mărci din partea firmei”.

Iertaţi-mă, am impresia că n-am înţeles tocmai bine. În situaţia dumneavoastră de director, vă veţi mulţumi cu un salariu de o mie de mărci?

353
Launhart
GELLINGHAUSEN
Launhart
GELLINGHAUSEN
Launhart
GELLINGHAUSEN
Launhart
Berta Launhart
Gelling – HAUSEN
Launhart

Ce găsiţi nefiresc în asta? Eu consider că-i o modalitate normală de plată faptul că firma mă onorează cu o mie de mărci lunar. Aha, lunar!

prea puDar dacă dumneavoastră credeţi că-ţin…

O, nu, găsesc această sumă perfect pe potriva situaţiei dumneavoastră.

Întru totul de acord. – „Paragraful patru: Venitul net anual ce rezultă se împarte în mod egal celor două părţi contractante după încheierea fiecărui bilanţ anual”. (*dă din cap*): Bine.

Iar acum urmează paragraful cinci: „Durata acestui contract este fixată pentru zece ani. Dacă una dintre părţile contractante ar ieşi din afacere înainte de expirarea celor zece ani, nu poate emite niciun fel de pretenţii la despăgubirea retroactivă, din capitalul firmei, a depunerilor sale făcute în folosul acesteia”.

— Asta-i tot. În cazul în care vreţi să mai citiţi o dată singur, de-a fir a păr, contractul, vă dau un exemplar; după aceea o să-mi spuneţi ce-aţi mai dori să fie adăugat. (*I-l dă*.) Chestiunea nu-i deloc urgentă. Iat-o pe sora mea. (*Se ridică*.) Nu ştiu dacă aţi avut vreodată prilejul să-mi cunoaşteţi sora?

Berta Launhart a coborât între timp din verandă în grădină Este o fată de douăzeci şi cinci de ani, *blondă şi respingătoare*, *însă fără* să *arate* prin *asta bătrână*.

(*îi dă mâna lui Gellinghausen*, *către Launhart*): Domnişoara Fanny mi-a făcut cunoştinţă încă acum opt zile cu logodnicul ei. – în sfârşit domnii au căzut de acord, asupra măreţelor iniţiative pe care să le ia măreţul aşezământ? Logodnica mea se bucură că aşezământul nostru va pleda cu toată energia pentru o reformă capitală a educaţiei copiilor.

Logodnica dumneavoastră are idei foarte originale despre reforma educaţiei. Însă, din păcate, problema educaţiei suscită prea puţin interes.

Gellinghausen

Launhart

Gellinghausen

Launhaet

Gellinghausen

Launhart

Berta

Gellinghausen Launhart

Eu sunt întru totul de acord să ne ocupăm din capul locului, printre altele, de problema educaţiei copiilor. Dar numai cu asta nu putem câştiga pe dată un cerc internaţional cât mai larg de cointeresaţi.

Acest cerc internaţional cât mai larg de cointeresaţi ar trebui să-l câştigăm printr-o propagandă socială cu caracter general.

Numai că nu mi-ar plăcea să intru, în felul acesta, în relaţii prea intime cu social-democraţia. Cea mai ieftină drojdie, produsă în masă, este întotdeauna, fără-ndoială, o afacere mai strălucită decât cel mai căutat articol de lux. Dar cine se-mbogăţeşte pe seama socialismului trece-n faţa propriilor săi oameni drept un trădător! Atunci, după opinia mea, afacerea trebuie să se bazeze, în mod necesar, pe o politică a zilei, fermă şi sănătoasă.

Asta nu merge, din cauza şocrului meu. Cu politica pe care o face socrul meu, ca ministru de stat, nu se pot încheia afaceri. Iar dacă ne situăm în opoziţie cu el, pierdem toate avantajele pe care influenţa să le poate avea asupra afacerii noastre.

Mie mi-au spus nişte specialişti care se pricep cât de cât la asemenea lucruri, că, în general, se pot face afaceri chiar şi cu un ziar, dacă faci politica zilei.

În ce ne priveşte pe noi însă, nu-i vorba pur şi simplu de un ziar. Ca să te-mbogăţeşti cu un ziar îţi trebuie treizeci de ani! Noi avem nevoie de ceva direct reformator! Avem nevoie de cursuri, de editarea unor cărţi, de toate preparativele imaginabile prin care întregul public să fie silit imediat să-şi îndrepte atenţia spre noi! *Ziarul* pe care-l vom scoate trebuie să ne servească în principal pentru reclamă.

În sfârşit, s-ar zice că domnilor nu le rămâne nimic mai potrivit cu scopul lor decât *mişcarea feministă*. Cu asta logodnica mea nu s-ar declara de acord nici în ruptul capului!

Ştiu, domnule Gellinghausen. Pentru logodnica dumneavoastră, mişcarea feministă este tot ce poate fi mai detestabil în această lume.

Launhart

Berta

Gelling-Eu împărtăşesc în cea mai mare măsură această hausen

aversiune a logodnicei mele şi m-am lăsat convins să particip la afacere pur şi simplu datorită planurilor ei cu privire la educaţia copiilor. Berta ia să ataci cu succes educaţia de astăzi a copiilor, ar trebui însă mai întâi ca părinţii să fie în deplina posesiune a drepturilor lor! Am încercat de sute de ori până-acum s-o fac pe logodnica dumneavoastră să-nţeleagă acest lucru, dar în privinţa ei orice logică este zadarnică!

Viitorul aparţine, fără nici o-ndoială, mişcării feministe. Că bază de afaceri pentru proiectul nostru ea se depreciază, din păcate, numai şi numai datorită urâţeniei luptătoarelor ei din primele rânduri. De-ndată ce au să se ralieze la mişcarea feministă femei frumoase, ea poate deveni pentru noi o mină de aur!

Ce altceva mai bun am putea face noi, fetele urâte, în lumea aceasta, decât să ne luptăm pentru drepturile naturale ale femeilor frumoase! Când cerul te-a tratat atât de vitreg, ca pe mine de pildă, atunci un bun-simţ pur omenesc te-mpiedică să concurezi într-un domeniu în care alte fete apar, cu toate trăsăturile lor, din capul locului învingătoare. De-aceea o şi-nţeleg întru totul pe logodnica dumneavoastră. În antipatia ei faţă de problema feministă se exprimă, de fapt, mândria pentru frumuseţea sa.

Launhart Bine-bine, dragă soră, ai perfectă dreptate. Domnişoara Fanny însă este colaboratoarea noastră indispensabilă. Domnişoara Fanny va trebui, datorită cunoştinţelor ei în domeniul practicii să ajute chiar la punerea pe picioare a întregii afaceri. De aceea va trebui să ţinem seama de aversiunile ei. În orice caz, la urma urmelor va trebui s-ajungem odată la stabilirea unui program unitar! Asupra contractului nostru, domnul Gellinghausen şi cu mine am căzut de acord cu puţin înainte de-a veni tu.

Gelling (*bagă mâna în buzunar*): Da – ceea ce mi-aş mai hausen permite să remarc… (*Scoate contractul şi-l examinează*.)

Launhart O, desigur, vă rog! V-aţi gândit cumva ce-ar mai fi de adăugat?

Gelling-Hm – găsesc cam nostim să stabiliţi pentru dumhausen neavoastră un salariu lunar de o mie de mărci, dar nu şi pentru mine care, făcând abstracţie de contribuţia mea financiară, îmi dedic şi-ntreaga mea putere de muncă acestui aşezământ.

Launhart Oh, cum de-am putut uita tocmai asta! Fireşte!

Scuzaţi-mă, vă rog!

— Asta o putem adăuga imediat. (*în timp ce-i ia contractul*.) Permiteţi-mi, vă rog. Unde vine…

Berta să-ţi aduc cerneală şi toc?

Launhart Mulţumesc, am un stilou la mine. Va să zică, asta ar suna…? (*Către Gellinghausen*:) Trebuie să mă iertaţi, într-adevăr; pur şi simplu am uitat. (*Scrie cu stiloul*.) „Paragraful şase: Domnul Heinrich Gellinghausen va primi din partea firmei un salariu de o mie de mărci, în litere: una mie de mărci". (*Scoate şi exemplarul său din buzunar*.) Şi aici la fel. (*în timp ce scrie*.) Dacă în afară de asta aţi vrea să mai faceţi vreo completare la contract – vă rog, nu vă sfiiţi s-o spuneţi. Scriu tot ce doriţi. Nu mai văd nimic important.

(*îi* dă *ambele* exemplare *spre* a *le examina*): Poftiţi.

— Logodnica dumneavoastră se va bucura din cale-afară când va auzi că afacerea s-a aranjat atât de simplu şi prompt între noi. O, desigur, în privinţa aceasta aveţi dreptate!

Atunci putem semna pe loc. În regulă, eu sunt gata, dacă dumneavoastră găsiţi de cuviinţă. (*Ia stiloul*.) în cât suntem astăzi?

În 3 septembrie, mi se pare. (*scrie şi vorbeşte*): „3 septembrie 1900 şi (*rosteşte anul respectiv*) Heinrich Gellinghausen". (*îi dă lui Launhart contractul*.) Poftim.

Launhart Mulţumesc. (*Luând stiloul*.) îmi daţi voie. (*Semnează celălalt exemplar, i-l dă lui Gellinghausen, iar pe-al său şi-l bagă în buzunar*.) Aşa! (*Către Berta*:) Acum ai putea, eventual, să ceri să ni se-aducă o ceaşcă de ceai.

Gellinghausen Launhart

Gellinghausen Launhart Gellinghausen

Launhart Gellinghausen

Berta Ceaiul va fi gata imediat. Vă rog numai şi treceţi în salon. Aici va ajunge-ndată soarele (*Privind spre uşa grădinii*.) Iată, vine şi Fanny tocmai la timp

Fanny Kettler, cu pălăria în mână, intră pe uşa grădinii şi aleargă spre Gellinghausen. Se-mbrăţişează şi se sărută.

Fânny Ah, odorul meu scump, ce drăguţ din partea ta c-ai venit imediat ce ţi-am telegrafiat! Dar de ce nu ne-ai telegrafiat cu ce tren soseşti! Te-aş fi luat de la gară şi te-aş fi condus mai întâi la noi! Locuim chiar aici peste drum. Credeam că mă pot descurca şi singur.

Dar – oare n-am putea vorbi numai o clipă singuri? Vă rog – noi ne ducem înăuntru, Berta – veniţi şi dumneavoastră la ceai nu-i aşa? Mulţumesc.

Gellinghausen Launhart

Gellinghausen

Gellinghausen Fanny Gellinghausen

Fanny

Gellinghausen

Fanny Gellinghausen Fanny

Gellinghausen Fanny

Gellinghausen

Fanny

Launhart şi Berta intră în vilă.

Mi-ai scris acum trei zile că arhitectul Padinsky a fost aici şi c-ai vorbit cu el. Da, desigur.

Te rog, dragă Fanny, să nu mai vorbeşti cu domnul acesta pe viitor. Din ce motive, nu-ţi pot spune, din păcate, acum. Am să ţi le-nşir de-ndată ce vom fi căsătoriţi.

Aşa?!

— Atunci îţi mulţumesc! eram absolut sigură!

Cum adică?

— De ce erai sigură?

Că vei vorbi în felul acesta!

Da – Fanny – dar ştii tu ce-a făcut?

Fără-ndoială că ştiu! Eu însămi am fost nevoită să-i dau permisiunea s-o facă.

Permisiunea să-mi scrie (*scoate o scrisoare din buzunar*) această scrisoare?!

Da.

Trebuie să fie-o greşeală, Fanny.

— Ştii ce seri aici r

Da, bine-nţeles că ştiu!

Gellinghausen

Gellinghausen Fanny Gellinghausen Fanny.

Gellinghausen; Fanny

Gelling-.; H

HAUSEN „ÎK!

Fanny Gellinghausen Fanny
Gellinghausen
Fanny Gellinghausen
Fanny
Gellinghausen

Măcar de n-ai – (*Se răzgândiește*.) Nu, măcar de n-aș pronunța, pentru numele lui Dumnezeu, cuvântul în fața ta… Atunci trebuie să-l pronunț eu. Bine. Vorbește!

— Altfel ai putea socoti c-am fost convins de asta măcar și-o singură clipă! Ah – abia acum te-nțeleg. Va să zică, nu ești convins de asta? (*încurcat*): Dar – Fanny… Astăzi, oricum, ar fi trebuit să ți-o spun.

(*sprijinindu-se* de *marginea mesei*): E – ei…?

Că – acum patru ani – am avut – o aventură galantă – cu un bărbat.

(*țipă*): Fanny?! (*Se prăbușește într-un fotoliu*.)

(*parțial pentru sine*): Așa – va să zică!

Pauză.

Dar nu!

— Nenorocirea e că-ți lipsesc expresiile potrivite *pentru asta*!

— Firește, Fanny, ai avut aventuri galante – și poate cu mai mulți bărbați

— Așa cum le are orice fată – așa cum acestea-ncep încă din școală.

— Dar – dar – dar aici nu-i vorba de asta…!

Nici nu-i vorba aici de asta.

(*se ia cu mâinile de cap*): O, Doamne! O, Doamne!

(*foarte serioasă*): Eu aș avea mai multe motive să zic „O, Doamne! O, Doamne!”

Dar – te implor – Fanny – e un capriciu de-al tău – concepțiile tale moderne – vrei să mă pui la vreo-ncercare!

Nu.

Fanny – nu pot s-o-nțeleg altfel – decât că vrei să scapi de mine cu orice preț! Altminteri cum mi-ai fi trimis *acea* scrisoare prin *acest* om?! Nu l-am invitat eu s-o facă. Eu doar l-am autorizat s-o facă atunci când a spus că are dreptul să-ți scrie scrisoarea. Atunci e-adevărat??

Fanny
Gelling – HAUSEN

Fanny
Gelling – HAUSEN
Fanny
Gelling – HAUSEN
Fanny
Gelling – HAUSEN
Fanny
Da.

Nu, nu! Nu, Fanny! Nu pot să cred! Nu vreau să cred! Pentru Dumnezeu, spune-mi că nu-i decât minciună ordinară a unui ticălos de rând!

— Un nemernic care-mi scrie (*deschide scrisoarea şi citeşte*): „Domnului ete-Prea stimate domn!

— L Domnişoara Fanny Kettler îmi acordă permisiunea să vă fac cunoscut că acum trei ani a întreţinut relaţii amoroase cu un bărbat al cărui nume poate fi trecut sub tăcere aici. Lucrul, aparent îngrozitor, cuprins în această înştiinţare vă va deveni limpede în cel mai scurt termen…" – Cum pot – cum să-i acord, chiar şi cea mai mică importanţă unui singur cuvânt dintr-o asemenea scrisoare!

Padinsky m-a-ntrebat iarna trecută dacă vreau să-i devin soţie. Ca să-i fac mai suportabil refuzul meu, i-am relatat această întâmplare. De altfel, n-au fost nişte relaţii amoroase adevărate; de aceea poate nici n-au durat prea mult. Padinsky nu m-a lăsat să termin şi mi-a spus: „Sunt lucruri care pe mine nu mă privesc în niciun fel. Doar eşti de mai mulţi ani propria dumitale stăpâna…" Cine poate scrie o asemenea scrisoare poate, fără-ndoială, să spună una ca asta! Marţea trecută avea de discutat aici afaceri cu domnul Launhart şi m-a-ntrebat dacă ţi-am relatat şi ţie întâmplarea. Nu i-am dat niciun răspuns. Atunci a afirmat că tu nu eşti omul care să-nghită aşa ceva.

— Padinsk} are convingerea că nu l-aş vrea de bărbat din cauza urâţeniei sale şi că te-aş prefera pe tine numai din cauza înfăţişării tale exterioare. Aşa că acum dă lupta cu tine pe un alt teren. De la care eu nu-l pot împiedica. O, Fanny, Fanny, cum ai putut să mă-nşeli în halul ăsta!

Acum, de fapt, nici nu i-o mai pot lua în nume de rău. De ce nu mi-ai spus asta când ţi-am cerut mâna?

Dar tu mi-ai spus ceva despre tine? 360

Gelling – HAUSEN
Gelling – HAUSEN
Fanny Gelling – HAUSEN
Fanny
Gelling – HAUSEN
Fanny
Fanny
Berta
Fanny Berta
Fanny
Berta
Fanny Berta
Nu mă lua cu asemenea vorbe răsuflate!
— De ce nu mi-ai spus nimic când ţi-am cerut mâna? – aşa cum i-ai spus-o lui Padinsky?!
(*accentuându-şi cuvintele*): Fiindcă am crezut că mă voiai de soţie pentru mine însămi, *aşa cum sunt*!
De-aş fi ştiut *cum* eşti!
(*sărind în sus*): Nu admit să fiu insultată de dumneata!
— Sunt aşa cum sunt datorită *muncii* mele!
Atunci totul s-a terminat!
Ce-njosire! S-a terminat!
Pentru aceea, va să zică, nu mai sunt acum *nimic*?!
— *Asta* era, va să zică, *principalul* la mine?!
— Se poate imagina o insultă *mai infamă* la adresa unei fiinţe umane? – decât *aceea* de a fi *iubită* pentru o asemenea *însuşire*?
— *Ca şi când ai fi o vită*!
(*se-ndreaptă spre ea cu capul plecat şi-i întinde mâna*): Rămâi cu bine – Fanny… (*ducându-şi mâinile la spate, în timp ce dă din cap*): Mulţumesc, nu!
— Pe dumneata nu te mai ating!
Gellinghausen iese *pe poarta grădinii*.
(*privind ţintă înaintea ei*): Ca şi când ai fi un *animal*!
Berta vine prin verandă în grădină.
Ce s-a întâmplat?
— V-aţi certat?
Domnul Gellinghausen a desfăcut logodna noastră.

Dar nu în serios?!

Ba da.

— A aflat de aventură pe care am avut-o acum trei ani la Berlin.

Cu doctorul; cum îi zicea?

Kramer.

Regret sincer, Fanny.

— Erai prima căreia nu i-aş fi invidiat fericirea normală şi sigură. Poţi să mă crezi, departe de mine să mă bucur de-această neaşteptată întorsătură. Dar de asemenea lucruri trebuie să ne-apărăm! Nu le-o iau deloc în nume de rău bărbaţilor că nu renunţă cu inima uşoară a de-a

Berta

Launhart

Gelling – HAUSEN

Launhart Gelling – HAUSEN

Launhart

GELLINGHAUSEN

Launhart la pretenţiile lor! La ei e vorba de forţa de-a ne transforma în cele mai docile şi mai folositoare unelte pentru ca să-şi atingă scopurile vieţii lor. Ca şi când ai fi un animal!

O, mai puţin decât atât! Viaţa animalelor este supravegheată de oameni pentru a le *favoriza* dezvoltarea puterilor cât mai mult cu putinţă; iar viaţa noastră este supravegheată de societate pentru a n*eam piedica* dezvoltarea fizică şi spirituală cât mai mult cu putinţă. Prin asta noi suntem *mai prejos* decât animalul domestic.

Launhart vine prin verandă în grădină.

Nu-i vina mea că domniile lor nu vor să-şi dea osteneala să intre. Eu mi-am băut ceaiul.

Gellinghausen intră pe poarta grădinii şi-l ia *pe Launhart deoparte*.

Iertaţi-mă numai o clipă, domnule Launhart.

O, desigur. Dar ce-i cu dumneavoastră?

Nu puteţi aprecia decât cu greu ce s-a petrecut între noi în acest moment. împrejurările însă mă obligă să vă rog să schimbăm din nou contractele şi să anulăm învoiala încheiată între noi.

Ce, sunteţi nebun?!

Dumneavoastră, firește, nu puteţi înţelege…

Fanny
Launhart
…

Vă-nţeleg fără nicio explicaţie! Tocmai v-aţi certat cu logodnica dumneavoastră, aşa cum se obişnuieşte, în general, între îndrăgostiţi. Într-o oră o să cădeţi din nou fericiţi unul în braţele celuilalt; şi pentru asta eu, director al Institutului de ştiinţe sociale Launhart, să risc de trei ori o sută de mii de mărci? Nici nu mă gândesc la una ca asta!

Împrejurările, domnule Launhart, sunt pesemne de aşa natură, încât o colaborare între domnul Gellinghausen şi mine în această afacere este imposibilă de-acum încolo. Îngăduiţi-mi, de aceea, să-mi cer demisia.

Daţi-mi voie, domnişoară Fanny! Dacă-aş fi omul care să se lase influenţat de chestiunile dumnea
Launhart
ei i
Gelling – >fi
HAUSEN, Hv
Launhart".
Gellinghausen
Launhart

Fanny Launhart voastră intime, atunci n-aş avea dreptul mora să primesc din partea domnului Gellinghausen de trei ori o sută de mărci!

— Dar în felul acesta n-ajungem departe. Amânaţi-vă poveştile de dragoste pentru când veţi fi singuri! Noi ne aflăm astăzi aici pentru a stabili ţelurile spirituale ale întreprinderii noastre. Luaţi loc; n-avem nimic de pierdut. (*Launhart, Berta şi Fanny se aşază*.) Mai întâi va trebui să cădem definitiv de acord asupra direcţiei în care vrem să acţionăm şi îndată după-aceea să chibzuim ce fel de colaboratori ne sunt necesari.

(*înclinându-se*): îmi pare rău că nu pot să iau parte la discuţie.

Daţi-mi voie numai să vă fac atent asupra paragrafului cinci: Cine iese din afacere înainte de expirarea celor zece ani nu poate emite niciun fel de pretenţii la despăgubirea depunerilor sale făcute în folosul firmei.

Va să zică, nu-mi rămâne decât s-aleg între a-mi pierde averea

sau a asculta cum sunt batjocorite cele mai sfinte sentimente! (*Ia loc.*) Dacă sunteţi atât de sensibil, atunci, de fapt, nici n-aţi putea participa la un institut modern de ştiinţe sociale.

Aş vrea să văd cum v-aţi comporta, în situaţia mea, faţă de soţia dumneavoastră! (*foarte sec*): V-aş ruga să n-o amestecăm pe soţia mea aici.

— Aşadar, domnişoară Fanny, ce-aţi considera dumneavoastră ca principal domeniu al străduinţelor noastre sociale? Mişcarea feministă! Da! Deci asta-i!

— Vedeţi, domnule hausen, am şi câştigat ceva prin asta.

— Dar, domnişoară Fanny, educaţia tineretului, politica muncitorească, mişcarea feministă, toate acestea sunt frumoase şi bune ca supliment. Dar cu atâta nu faci mare lucru!

— Noi avem nevoie de ceva – gândiţi-vă bine! – de ceva, cum să mă exprim – de ceva…

Fritz, băiatul în casă, într-o livrea elegantă, vine prin verandă în grădină şi-i înmânează lui Launhart o carte de vizită.

Gelling-Fritz Domnul întreabă dacă se poate vorbi, eventual cu domnul Launhart. Launhart (*ia cartea de vizită şi citeşte*): „Kaii Hetmann…

(*întrerupându-se.*) Ce-mi văd ochii?

— Doar nu visez!

— Ah, ăsta-i vreun mucalit… Berta Ei?

Launhart (*citeşte*): „Secretar al Asociaţiei internaţionale pentru creşterea – oamenilor de rasă…?" Gelling-A oamenilor de rasă?

HAUSEN

Launhart (*citeşte*): „Pentru creşterea oamenilor de rasă!"

— Să fi existând o asemenea asociaţie? Berta. Nu eşti întreg la cap!

Laukhart să intre.

Fritz iese *prin verandă.*

Berta Doar n-ai să-l iei în serios pe măscăriciul ăsta?

Launhart (*ridicându-se repede*): Pe măscărici îi iau al dracului în serios! Cu măscăricii faci nişte afaceri *mai bune* decât cu filosofii!

Intră în casă, cu cartea de vizită în mină, şi se-ntoarce îndată după aceea împreună cu Karl Hetmann.

— *Hetmann este o apariţie ştearsă, adus de spate, ras proaspăt,*

ştirb, *cu părul rar şi cu ochii mari*, *aprinşi de patimă*. *Este îmbrăcat simplu*, *dar* îngrijit *şi curat*.

Launhart (*întinzându-i mâna lui Hetmann*): Domnul Hetmann, nu-i aşa?

— Luaţi loc, vă rog.

Hetmann (*se aşază*, *fără să vrea*, *în aşa fel*, *încât o are pe*

Fanny în întregime în faţa ochilor): Am venit la dumneavoastră, domnule Launhart, fiindcă am auzit…

Launhart Da, bine-bine.

— Spuneţi-mi, există cu adevărat această asociaţie?

Hetmann De aproape un an.

Launhart în capul dumneavoastră, cu siguranţă!

— Eu întreb dacă există în realitate?

Hetmann în America şi Germania.

Launhart în capul dumneavoastră?

Hetmann în realitate.

Launhart Cum ne-o puteţi dovedi?

Hetmann Dumneavoastră, după câte vă cunosc, v-o dovej dese poate cel mai bine printr-un (*îi întinde un prospect*) extras de cont cu privire la mărimea actuală a capitalului asociaţiei noastre.

0ETMANN

Hetmann

Launhart Hetmann

Berta

Het

mann

Ber

ta

Lau

nhart

Het
mann

Lăui
N'HART

(*după ce a examinat prospectul*): Toată consideraţia! – îmi permiteţi să vă ofer o ţigară? Mulţumesc, nu fumez.

— Am venit la dumneavoastră, fiindcă am auzit… Da, bine-bine.

— Spuneţi-mi ce urmăreşte, de fapt, asociaţia?

Frumuseţe!

— Morala noastră de până acum era îndreptată spre *binele* uman; ea era menită să combată nefericirea şi luă în considerare, în primul rând, pe cei nefericiţi. În privinţa acestei morale – chiar în măsura-n care ea se adresează spiritului de sacrificiu al celor bogaţi – niciun cuvânt nu se schimbă. Pentru *cei bogaţi* însă eu am creat, trecând peste vechea morală, una nouă, a cărei poruncă supremă este *frumuseţea*. Excelent! Ideea aceasta lăudabilă v-a venit cu totul de la sine?

Ideea stă la îndemâna oricui. Setea de frumuseţe e o lege divină cu nimic mai prejos în noi decât instinctul de apărare împotriva chinurilor pământeşti!

Păcat numai că în întreaga lume chinurile pământeşti predomină, aşa încât faţă de ele plăcerea pentru frumuseţe abia dacă trage la cântar cât un firicel de praf!

Plăcerea, stimată doamnă, n-are nicio importanţă pentru noi! Morala noastră cere jertfă, aşa cum încă n-a cerut *vreuna*. Morală *de rând* stă în slujba supremei fericiri umane, *familia*. Această supremă fericire umană o reclamăm noi ca primă *jertfă* din partea membrilor uniunii noastre! Aşadar, dumneavoastră vreţi cu orice preţ s-aduceţi puţin mai multă nefericire-n lume? Da, bine-bine, dragă Berta; lasă-l acum pe domnul să vorbească! (*Către Hetmann*:) Iertaţi-mă, vă rog, eu n-am înţeles prea bine morala dumneavoastră.

Când oamenii se vor ridica până la a preţui mai mult frumuseţea decât averea, decât trupul şi viaţa, atunci ei se vor afla cu un pas mai aproape de divinitate decât dacă victoria asupra chinurilor pământeşti ar fi suprema lor răsplată! Bine-nţeles!

— Ce-aş mai vrea să-ntreb – membrii acestei uniuni se disting cu toţii prin frumu

Hetmann

Berta

Launhart Hetmann

Launhart

Hetmann

Launhart Hetmann

Launhart

Hetmann

Launhart

Hetmann sete în aceeaşi strălucită măsură ca dumneavoastră?

Eu, firește, nu sunt membru al uniunii; pe mine uniunea m-a angajat doar ca secretar. Membrii sunt în exclusivitate oameni de-o frumusețe neobișnuită, unanim apreciată. Ei sunt aleşi de Marele Maestru. Membrii fac propuneri şefului cu privire la alegerea altora, însă asupra admiterii lor propriu-zise, firește, decide numai Marele Maestru. Aha, acum înţeleg! *Alţi* oameni, va să zică, trebuie să plătească cu fericirea şi viaţa lor ceea ce aţi clocit dumneavoastră-n scăfârlie! (*către Berta*): Fă bine acum şi taci! Cât de întemeiat este reproşul acesta, nu ştiu, (*Către Launhart*:) Voiam să vă-ntreb, din însărcinarea uniunii, dacă vreţi să ne editaţi în Germania manifestele şi revistele şi să faceţi preparativele pentru conferinţele noastre. Bine-bine, despre asta mai târziu, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

— Spuneţi-mi, unde trăieşte I ilarele Maestru? Cu ce se ocupă? Cum se numeşte? Cum poate fi cunoscut?

Marele Maestru este un bărbat care, prin înfăţişarea sa, întruneşte-n sine toate trăsăturile prin care se poate distinge un om. Cu alte cuvinte, un om de rasă!

— Dar mi-ar plăcea să ştiu şi cum poate fi cunoscut. Asta nu-i o treabă uşoară. Foarte puţini membri ai uniunii îl cunosc personal, deşi se supun orbeşte dispoziţiilor sale.

Da, desigur. Dar nu-mi puteţi spune, eventual, unde locuieşte?

Nici vorbă nu poate fi de-aşa ceva. (*Se ridică*.) Dacă propunerea noastră nu vă convine… (*îl sileşte să se aşeze la loc*): Nu, nu, calmaţi-vă! Treaba mă interesează în cel mai înalt grad! Dar nu vreţi să-mi expuneţi, eventual, programul dumneavoastră? Ar trebui totuşi să ştiu

despre ce este vorba. Paragraful unu, paragraful doi, paragraful trei şi aşa mai departe. Primul comandament al nostru sună aşa: între membrii uniunii, legile burgheze cu privire la căsătorie şi familie se abrogă.

NHART
Hetmann
Launhart Hetmann
Gelling – HAUSEN
Hetmann
Launhart Hetmann
Launhart Hetmann

Dar asta vă aduce numaidecât poliţia pe cap. Până-acum nu s-a văzut niciun semn că autorităţilor le-ar cădea bine să se intereseze de ceea ce se-ntâmplă în cele mai înalte cercuri al societăţii între domnii şi doamnele care, fără excepţie, sunt în situaţia de a-şi schimba în orice moment domiciliul.

Da, autorităţilor nu le cade bine să facă aşa ceva. De altminteri, amestecul autorităţilor ar putea servi foarte bine afacerea. Dar s-auzim mai departe, dacă nu cer prea mult! Membrii uniunii renunţă, printr-un legământ solemn, la dreptul de a-şi refuza reciproc dovada favorii lor.

Asta n-o-nţeleg. Repetaţi, vă rog! Fiecare membru al asociaţiei are un drept inalienabil la dovada favorii celuilalt. Asta, pur şi simplu, e nemaipomenit!

— Şi dumneavoastră vreţi să spuneţi că această asociaţie fiinţează de un an întreg?

Din noiembrie anul trecut. (*Către Launhart*:) în dragostea dintre membrii uniunii toate femeile sunt supuse tuturor bărbaţilor şi toţi bărbaţii tuturor femeilor.

Asta ar fi, cu alte cuvinte, cam ceea ce se denumea până acum prin expresia „dragoste liberă”? Dimpotrivă! Membrii noştri n-au niciun fel de libertate în dragoste. Dragostea este un drept al tuturor a faţă de toţi, iar cine se opune acestuia nu poate face parte din uniune. Atunci dumneavoastră destrămaţi familia, asmuţiţi statul şi cetăţeanul unul împotriva altuia şi pe oamenii dumneavoastră îi lăsaţi pradă celui mai incert viitor!

Primim această jertfă numai de la oamenii care o *pot* aduce.

— Să-l ajuţi pe săracul care face sforţări pentru a se ridica deasupra nevoilor, ceea ce până acum era suprema lege, rămâne şi pentru noi cea dintâi datorie omenească. Să exploatăm însă chiar şi pentru *noi*, în scopuri egoiste, morală de rând, care este în profitul celui sărac, şi pentru a-i contesta celui nenorocit drep

Berta

Hetmann Gelling – HAUSEN

Fanny

Launhart

Hetmann

Fanny

Hetmann

Fanny

Hetmann

Launhart

Hetmann

La

UNHART

tul la compătimire, pentru aşa ceva ne situăm prea sus din punct de vedere social. În măsura în care garantăm cu propria noastră fericire putem trece la morala *frumuseţii*. Cei laşi nu sunt chemaţi să ne urmeze!

Oricâtă bunăvoinţă aş avea, mie nu mi-e clar ce au de-a face cu *frumuseţea* prescripţiile despre care sporovăiţi aici!

Între membrii uniunii noastre nicio piedică nu mai stă în calea dezvoltării libere a frumuseţii. În ceea ce dumneavoastră ne expuneţi aici, eu nu văd decât desfrânare şi decădere spirituală! înainte de-a duce şi mai mulţi oameni la pierzanie cu concepţiile dumneavoastră, ar trebui să fiţi examinat spre a se vedea dacă nu sunteţi cumva *nebun*.

(*s-a ridicat*): Ce trebuie să faci ca să intri în uniune?

Excelent, domnişoară Fanny! Curajul dumitale merită cea mai mare admiraţie! Se face un legământ cum că vor fi urmate dispoziţiile.

(*fără să ridice mâna*): Jur! Pe ce juraţi?!

Să nu mai am o clipă de mulţumire în viaţa mea – să n-am parte de ceea ce speram de la lume – să-mi aducă numai necazuri fiecare pas pe care-l fac spre fericire – dacă voi ridica un singur deget împotriva dispoziţiilor pe care le-aţi enunţat! (*se ridică*): în acest caz pot propune

Marelui Maestru alegerea dumneavoastră. Nu mă-ndoiesc câtuşi de puţin că veţi face parte din rândurile noastre.

Atunci, o să mă-nscrieţi, vă rog, şi pe mine numaidecât ca membru. Sunt ferm hotărât să ader la uniune. Mai înainte însă aş dori să discut treaba asta cu socrul meu.

Vă puteţi scuti de oboseală. Înfăţişarea dumneavoastră face din capul locului imposibilă calitatea dumneavoastră de membru.

Fritz îi aduce lui Launhart o carte de vizită pe *tavă*.

(*citind cartea de vizită*): „Pietro Alessandro Morosini" – nu-l cunosc!

j Au>HART

hausen

Berta

Launhart Hetmann

ÎJitll *i*... *y*> Morosini jiâu Berta; on Fanny *şu.i*

(*palid de mânie*): Nemaipomenit! (*Către Fritz*:)

Spune-i domnului că-l rog să mai aştepte cinci minute la hotelul de peste drum!

Dar cine-i, spuneţi odată!

(*încurcat*): E – nimeni. Un cunoscut de-al meu...

Nu cumva e, la urma urmelor, chiar Marele

Maestru al dumneavoastră?

Cu siguranţă că-i el!

Nu, nu...

Fireşte, Marele Maestru. (*Către Fritz*:) Lasă-l să intre! Imediat! Cât se poate de urgent'.

Fritz iese prin verandă.

(*către Hetmann*): Nu vă-nţeleg! De ce vreţi să ne privaţi cu tot dinadinsul de această aleasă plăcere?!

(*complet deprimat*): Ar trebui, cred eu, să păstreze distanţa dintre el şi lume cu mai multă grijă. Fără intenţia de-a-ndrăzni să formulez o /", părere, socot că n-ar trebui să se-arate decât; atunci când l-ai ruga să-ţi dea ascultare.

I, *Pietro Alessandro Morosini apare în grădină prin verandă*

E un bărbat bine, cu corpul elastic, cu barbişon roşcat, cu tenul alb ca laptele şi cu ochii albaştri. De-a lungul întregii piese

— Umblă îmbrăcat într-un costum sport de culoare deschisă.

? n (*se înclină, în timp ce-şi vira mâna dreaptă în* fiţi. *decolteul de la haină*): Am onoarea, doamnelor

şi domnilor!

(*către Hetmann*): Care va să zică, acesta-i în ochii dumneavoastră întruchiparea perfecţiunii

omeneşti?

IV. (*se-nfioară şi-şi acoperă faţa cu amândouă mâinile*): Dumnezeule atotputernic!

V/ im

Hetmanî.

Launhart

Hetmann

Launhart

Hetmann Launhart

Actul al doilea

Biroul unei redacţii. La dreapta şi la stânga se află două birouri faţă-nfată. Uşi laterale. Uşă la mijloc-La biroul din dreapta spectatorului stă Rudolj Launhart, la cel din stânga – Karl Hetmann.

Aţi auzit poate că poliţia a aprobat fără obiecţii întrunirile publice din cadrul congresului nostru internaţional?

Da, bine-bine.

— Ce voiam eu să mai remarc între altele: ştiţi că gazeta noastră a fost confiscată azi-dimineaţă de către procuror? Nu, despre asta nu ştiu nimic! Dar v-am spus totuşi dinainte că foaia va fi confiscată, dacă-mi publicaţi conferinţă-n ea! Exact, numărul este confiscat sub învinuirea de atentat la bunele moravuri, şi anume în mod special din cauza articolului dumneavoastră: „Despre viaţa erotică în societatea burgheză în comparaţie cu aceea a animalelor noastre domestice".

(*se ridică agitai*): Păcat, de trei ori păcat, de acest articol! Aş fi putut ţine conferinţa cu acest subiect într-o sută de oraşe, fără ca să-i treacă prin cap vreunui singur om să-mi interzică acest lucru!

Sunt de acord cu dumneavoastră. E o mare difel rentă dacă vă propagaţi concepţiile sub forma conferinţei, în limbajul dumneavoastră-nflăcărat, sau dacă procurorul le are înaintea ochilor, negru, pe alb, cu totul pe nepregătite. Dar cu conferinţeledumneavoastră vă câştigaţi doar o cină caldă, în timp ce această confiscare, mai cu seamă dacă este urmată de un proces, poate

duce la creşterea numărului abonaţilor noştri de zece ori!

Hetmann

Gelling – HAUSEN

jJetmann: t Pe mine însă mă interesează răspândirea concep –,! îi.}.ţiei mele despre viaţă şi nu să mi se-nchidă gura *îmi* prin confiscări judiciare!

r. *ţi* Dar de ce naiba v-agitaţi aşa! Nu vi se *poat*e-ntâmpla nici cel mai ne-nsemnat lucru! mai întâi, nu ştie nimeni că dumneavoastră aţi scris articolul „Despre viaţa erotică în societatea burgheză", în al doilea rând, garantez eu, ca redactor, pentru lucrul acesta, şi în al treilea rând, socrul meu mă asigură că această chestiune nu va putea fi, în general, câtuşi de puţin gravă pentru noi! (*revoltat*): Credeţi oare că m-aş teme să mă expun riscului pentru opera vieţii mele dacă ea poate fi *promovată*?! în schimb, să fie-n câştig *fiinţele omeneşti*! Nu hârtia de ziar!

Gellinghausen, *vădit agitat*, *dă buzna din camera dinspre stânga*.

Pentru Dumnezeu, domnule Hetmann, mi s-a-n-tâmplat adineauri o mare nenorocire. Tocmai vine un funcţionar de la poliţia criminală şi-mi cere manuscrisul articolului: „Despre viaţa erotică în societatea burgheză în comparaţie cu cea a animalelor domestice". Acum, eu ştiu tot atât de sigur precum mă aflu aici că la noi manuscrisele se distrug îndată ce se-ntorc de la tipografie. Aşadar, îi prezint funcţionarului de la poliţia criminală, fără vreo intenţie rea, şpalturile, el:.7 n. ridică prima pagină şi găseşte sub ea manuscrisul).). u;» articolului dumneavoastră. Cum a putut ajunge

;", „tf/facesta acolo mi-e cu totul enigmatic. LAuifjjiAEii; ujfo. (se *ridică):* Să mă scuze domnii, sunt nevoit să „–, }.) – …; „— mă duc urgent acasă la soţia mea. A avut azi-…)., r> „dimineaţă cele mai groaznice spasme cardiace. Nu Ţ cumva să uitaţi, domnule Hetmann, să discutaţi şi problema banilor cu prinţesa Sonnenburg, dacă va trece pe-aici. (Iese *pe uşa din mijloc.) V*ă rog insistent, domnule Hetmann, să vă explicaţi gafa pe care-am făcut-o numai prin nerozia mea congenitală! Pentru cele zece ore de muncă pe care le fac zilnic aici nu primesc niciun ban şi, în ciuda celei mai excesive conştiinciozităţi, mai trezesc acum şi bănuiala c-aş fi un trădător ordinar! în faţa acestei prostii, în ce mă priveşte, propria-mi soartă nici nu se pune-n discuţie.

Gellinghausen

Fritz

Gelling – HAUSEN

Hetmann

Gelling – HACSEN

— L: „Domnul Launhart a admis să fiu desemnat! ca redactor cu răspunderi comune, fiindcă am avansat banii pentru întreprindere. Drept urmare *y*. i *r* mă aşteaptă, fireşte, aceeaşi soartă ca pe el şi – „no ca pe dumneavoastră!

(!": In*tră Fritz ş*i r*ămâne î*n *poziţie d*e *drepţi.*

c. i (*anunţând*): Domnul Pietro Alessandro Morosini fv; jKi întreabă dacă domnul Hetmann are timp să îl vorbească cu el.

Hetmann; Pofteşte-l.

Fritz iese.

(*implorator*): Atunci, nu-i aşa, domnule Het-i mann…!

(*îi întinde mâna*): Fii liniştit!

(*strângându-i mâna*): Vă mulţumesc din inimă!: (*Iese prin stânga*.)

! /: i *Morosini intră prin uşa din mijloc*.

Morosini)…;: Te salut, prietene, în numele triumfului nostru r). –.: asupra vechii concepţii despre lume. De ieri şi-au toi; anunţat participarea la congresul nostru interna-*hi*eţional încă două sute de persoane!

Această revărsare a succesului mi se pare suspectă. Toată treaba aceasta o să dureze două ierni, apoi ne vor prefera cine ştie cărui fel de şantan! Tu n-ai să fii mulţumit niciodată-n viaţa ta! Ce pretinzi mai mult decât să ne curgă şiroaie, [din toate părţile, devotamentul? Nu poţi face nici zece paşi de-aici, fără să se-adune-n juru-ţi o mulţime de oameni cerându-ţi fierbinte, cu-ndrăzneala lupilor înfometaţi, un singur cuvânt din înţelepciunea ta.

— Eu sunt eclipsat total! De-ai şti cât de mult detest idolatria! Dar cum fiinţele omeneşti nu se lasă robite multă vreme fără un idol, le-am oferit în tine unul. Fireşte, am sperat să fii puţin mai chibzuit în privinţa păstrării demnităţii tale!

Eu sunt un om cu totul obişnuit şi de la o zi la alta mă văd ridicat, prin persoana mea agreabilă, la rangul de şef iresponsabil al celei mai puternice mişcări culturale! De nu m-ai ţine zilnic în

Hetmann

Morosini

Hetmann

Morosini

Morosini

Fritz frâu printr-o ne-nduplecată severitate şi nu m-ai ridica în propria mea conştiinţă, atunci la fiecare prilej aş risca să cad din nou în starea-mi searbădă de-odinioară.

— Dar spune-mi, cum stăm cu *securitatea* congresului nostru? Mi se face părul măciucă la gândul că damele care se-ntrunesc la noi din două continente ar putea fi împrăştiate-n toate vânturile printr-un singur cuvânt venit de sus!

Hetmann (*înflăcărat*): Un lucru mai minunat nici n-aş fi putut visa! A fi prigonit la primul nostru congres internaţional înseamnă a ridica ziduri de fundaţie pentru asociaţia noastră! Eu privesc lucrurile exact în spiritul în care se vor întâmpla! Centrul adoraţiei generale în timpul congresului, firește, vei fi tu, aşa după cum, fără să vrei, ai şi devenit de altfel o celebritate mondială. Iar eu, care trebuie să-mi păstrez demnitatea, voi fi privit peste umăr, cu zâmbete, ca mărime aparentă.

— La urma urmelor, ce sunt eu altceva decât o mărime aparentă! *Un uriaş pitic*!

— Un bas-bariton care şi-a pierdut vocea!

— Am cea mai mare bunăvoinţă; dar în dependenţa mea pecuniară, trebuind să dau socoteală uniunii pentru fiecare sticlă de şampanie, se cere un efort de-a dreptul supraumân ca să-mi păstrez demnitatea!

Intră Fritz şi anunţă.

Alteţa sa, prinţesa Sonnenburg-Hohenstein şi (*pronunţă numele cum se scrie*) Misses Mabel Isabel Grant roagă să li se-acorde cinstea de-a fi primite. Poftește-le.

Fritz iese.

Vrei să dispar, pentru a nu-mi ştirbi reputaţia? Nu, rămâi pe loc.

Intră prinţesa Sonnenburg şi Mrs. Grant, două danie cam trecute, în toalete distinse. Prinţesa este mai durdulie, Mrs. Grant mai zveltă.

Iz a mare fericire pentru mine, domnu' Morosini, că tu este aici! Ca Mare Master de la uniune

Hetmann

Morosini Hetmann
Grant
373

poţi să spui în care seara de la congres va avea loc bal grandios în Alhambra?

Morosini îi dă informaţiile necesare.

Prinţesa (*către Hetmann*): Imaginaţi-vă, scumpe maestre, cică sus de tot a fost exprimată arzătoarea dorinţă de-a vă cunoaşte personal. Cică s-a întrebat dacă nu sunteţi renumitul filosof Herbert Spencer, la care s-a replicat că Spencer e mort. După aceea a fost exprimată părerea că e minunat că-n-dată după moartea unuia s-a ridicat din popor un alt om de-o asemenea forţă intelectuală.

— De altfel, astăzi dis-de-dimineaţă m-a-ntrebat un domn, cu ce garantaţi dumneavoastră, în fond, c-o să ne daţi peste cap întreaga societate. Domnul pretindea că ar fi tot aşa de capabil ca dumneavoastră-n această privinţă, dacă nu l-ar reţine de la aceasta consideraţia faţă de realizările noastre culturale.

Hetmawk (*vorbeşte modest şi obiectiv*): Pe mine societatea omenească m-a exclus odinioară din cercurile ei ca nefolositor. N-am pierit, m-am întors şi i-am oferit din nou serviciile mele. Societatea omenească m-a exclus din nou ca nefolositor, eu din nou n-am pierit, m-am întors din nou, i-am oferit din nou serviciile mele. De-o duzină de ori s-a repetat acest fenomen de-a lungul vieţii mele. Pe nimeni nu-l poate surprinde că lupta cu elementele din afară mi-a inspirat alte idei decât cele cultivate în societatea burgheză. Dacă ideile mele sunt greşite, lumea. În ne-nduplecarea ei, mă va da la o parte fără a se sinchisi de mine. Dar dacă omenirea îmi acceptă ideile, atunci meritul îi va reveni *omenirii*, nu *mie*. Atunci învăţătura mea va constitui o evoluţie culturală tot aşa pe cât înţelepciunea mea n-a fost decât o fericită-ntâmplare!

— Strănepoţii noştri ne vor invidia probabil fiindcă am putut fi martorii unor astfel de evoluţii.

Mrs. Grant (*către Hetmann*): Astăzi dis-de-dimineaţă mi-a spus un domn că tu, mister Hetmann, este corupător de la suflete, că tu este diavolu' în persoana care de la facerea lumii bate joc întruna de la omenire.

Grant

Hetmann
Mrs. Grant
Prinţesa

Mrs. Grant în cel priveşte domnul o fi având poate dreptate. Au, mister Hetmann, eu nu lăsat vorbeşte mai departe! Eu sunt aşa de entuziast pentru dumneavoastră, eu jur dumneavoastră, mister Hetmann, nu poţi găseşte sub soare de la bunul Dumnezeu o elevă mai înverşunat! (*care vede cu părere de rău cum se deplasează interesul spre Hetmann*): Distinsele doamne mă vor scuza. Mai am de făcut groaznic de multe pregătiri pentru congresul nostru şi în special pentru bal, încât nu-mi văd capul de treburi – necum să mai pot lua parte, în deplină luciditate spirituală, la conversaţii filosofice. (*îşi ia rămas bun şi iese prin mijloc*.)

Iertaţi-mă, prinţesă, că profit de ocazie spre a vă cere un sacrificiu. Domnul Launhart, redactorul gazetei noastre, nu poate scoate în continuare foaia, întrucât venitul nu acoperă nici măcar cheltuielile. El reclamă, pentru a putea garanta siguranţă afacerii, o investiţie de cincizeci de mii de mărci. Ca să-i ofer această sumă din capitalul asociaţiei, eu nu sunt în stare pentru moment, din cauza iminentului congres. Cincizeci de mii de mărci, mister Hetmann?! Eu auzit de la prietena mea că afacerea de la mister Launhart excelent este pentru plasare de la capital. Vrei să iei de la mine concizeci de mii de mărci pentru afacere de la mister Launhart? Vă rog, stimate maestre, să primiţi suma de la mine! Câte nu vă datorez eu! Ce eram eu înainte de-a fi stăpânită de geniul dumneavoastră! O culme a mizeriei omeneşti! Sufeream de stomac, sufeream de ficat, sufeream de plămâni, sufeream de inimă, sufeream de nervi, eram sufleteşte bolnavă, eram isterică până-n măduva oaselor! Au, mister Hetmann, eu vreau dăruieşte dumneavoastră cincizeci de mii de mărci! Nu dumneavoastră vreau dăruieşte! Eu vreau dăruieşte la Uniune pentru creştere de la oameni de rasă! Niciodată în viaţa mea nu voi cere înapoi o marcă de la Uniune pentru creştere de la oameni de rasă!

Fanny
Prinţesa
Mrs. Grakt
Prinţesa
Hetmann

Fanny
Hetmann Fanny
Hetmann
Fanny
Hetmann
Fanny Hetmann
Fanny
Hetmann
Fanny

Fanny Kettler vine din camera alăturată cu corespondența în mina.

Voiam să vă-ntreb, domnule Hetmann, dacă va avea loc peste opt zile congresul internațional, în ciuda confiscării judiciare de astăzi a gazetei. Acum sunt la rând afacerile, Misses Grant. Acum deranjăm aici. Noi două şi-aşa n-avem nicio şansă de-a deveni membre ale asociației. *O yes*! *Of coursef* (*îi întinde mâna lui Hetmann*.) *Well*, domnule Hetmann, vrei primește de la mine cincizeci de mii de mărci pentru gazetă de la mister Launhart?

(*îi scutură mâna lui Hetmann*): Vă trimit îndată suma.

Hetmann le conduce pe doamne afară.

(*întorcându-se*): Congresul va avea loc. (*Se lasă într-un fotoliu*, *puțin epuizat*.) Dacă veţi fi împiedicat să conduceţi personal dezbaterile…

Congresul va avea loc!

…atunci acest congres internațional va fi un dezastru teribil! Cu tot entuziasmul dement cu care-ntreaga lume-mbrățișează ideile dumneavoastră, mişcarea o să nimerească în vreo fundătură burgheză, din care n-o veţi mai putea scoate niciodată şi-n care va pieri fără ecou că sute şi sute de curente spirituale.

Congresul va avea loc şi *eu* voi conduce dezbaterile. Pur şi simplu nu pricep de ce trebuie să stai la-nchisoare opt zile, cu-ncepere de azi, din pricina unui articol de gazetă.

— Dar ce se-ntâmplă cu dumneata? Cum ce se-ntâmplă cu mine? Promisiunea solemnă pe care-ai făcut-o pentru a te număra printre membrii noştri… S-a plâns cineva de mine?

Nu. Dar promisiunea mai trebuie să fie şi-nde-plinită! Cum de ştiţi? N-ajunge că ştiu?

Faţă de legământul de-a nu refuza favoarea mea nici unui membru al uniunii noastre, până în clipa de faţă n-am păcătuit. Nu sunt eu de vină că nu-mi cere nimeni dovada favorii mele.

Hetmaxn De asta eşti vinovată numai şi numai dumneata!

Falsele cuvinte ale unui suflet degenerat nu se potrivesc cu felul care-ţi este dat dumitale să fii! Sau cea mai frumoasă femeie să-mi răpească mie credinţă-n nobleţea spirituală a frumuseţii?!

— Atunci, poate, va fi sosit vremea să mă retrag în mine! (*Se ridică*.) Cine ştie ce jale aş mai fi abătut eu asupra omenirii, dacă dumneata nu m-ai fi făcut să mă dezmeticesc la timp! Rezistenţei depuse de burghezul de ispravă şi miilor de eşecuri nule-a reuşit, firește, ceea ce dumitale nu-ţi cere niciun efort! Dar din această pricină dumneata treci drept întruchiparea unei *singure* idei, aceea cu care apatia apăsătoare a rimei se fereşte de orice licărire!

— Expresia mea a fost că noi primim jertfă numai din partea celor ce *pot* s-o aducă! De ce te-mbulzeşti aici dacă ai un suflet de pigmeu în dumneata?!

Fanny Credeam că pot fi stăpână pe mine şi, de fapt, sunt tot atât de puţin ca orice femeie! Zi de zi mă zbat să mă-nving; dar împotrivirea este atât de-a naibii, de parcă eliberarea ar costa cât o moarte înzecită!

— Prostii, îmi spun, atunci cu miile n-ar mai fi în viaţă! Dar ajută cuvântul împotriva celei mai teribile îngrijorări, dacă privirea, graiul, gesturile sunt fireşti?! Desigur, nevoia le-nvaţă pe femei fiece mişcare. De-ar fi setea de libertate o maestră tot aşa că nevoia! Atunci femeia s-ar ridica printr-o autodeterminare ne-nfrânată, în loc să cadă la pământ! (*Rugător*.) Mai dăruiţi-mi o dată încredere! Pentru mine, slăbiciunea mea este mai odioasă decât ceea ce mi se mai poate-ntâmpla în viaţă!

Hetmann (*foarte violent*): Mi-e scârbă de farse-n această scurtă existenţă! Prin afirmaţiile dumitale solemne eşti mai detestabilă pentru mine decât dacă m-ai scuipa-n obraz!

Fanny (*i se aruncă la picioare*): Nu, nu! Nu-mi spuneţi aşa ceva! Ca să merg pe drumul pe care l-aţi trasat cu mintea dumneavoastră e nevoie de-o forţă mai mare decât dacă-ar merge pe el o fiinţă jovială! Nu merit să fiu lovită cu piciorul, fie şi

Gelling – HAUSEN

Hetmann numai pentru faptul că sunt femeie, că trăiesc în spiritul dumneavoastră! Eu *sunt* femeie şi nicio adeptă a dumneavoastră n-are să mă depăşească-n amabilitate! Dar n-am să mă ridic, nu voi părăsi locul acesta înainte de-a-mi spune o vorbă bună!

— N-am să mă ridic înainte ca priţ virea dumneavoastră să-mi arate altceva decî-dispreţ…!

Gellinghausen dă buzna din camera de-alături cu o fcaie de ziar în *mină*.

Domnule Hetmann, sunt nevoit, din păcate, să vă rog stăruitor să treceţi repede dincoace. Tocmai a apărut la noi judecătorul de instrucţie-n persoană.

Fanny

Fritz

Fanny

Vo Br

n ühl

Fanny

Vo Br

n ühl

Am să trec se-nţelege!

Se *desprinde de Fanny şi-l urmează pe Gellinghausen în camera de-alături*.

— *Fanny se ridică, caută să-şi recapete cumpătul, se plimbă încolo şi-ncoace, se-aşază la un birou, se reazemă în coate şi priveşte ţintă înainte*.

Acuma deci – primului care-ţi iese-n cale – celui de-al doilea, celui – (*Se ridică brusc.*) Să fiu aşa?! Sau să nu fiu?! – (*Hotărâtă.*) Nu, nu există-ntoarcere! Să dau bir cu fugiţii?

— Nu! Cu conştiinţa nu pot trăi!

Fritz intră pe uşa din mijloc şi pune o carte de vizită înaintea lui Fanny pe birou.

Domnişoară Fanny, domnul roagă să i se acorde cinstea de-a fi primit.

(*citeşte cartea de vizită*): „Walo baron von Brühl”.

Fritz iese pe uşa din mijloc. Apoi intră Walo von Brühl. Acesta este un tânăr de o frumuseţe neobişnuit de spiritualizată, cam aşa cum înclini să ţi-l imaginezi pe tânărul Goethe; cu părul buclat, scurt şi deschis la culoare, şi cu mustaţă subţire.

Consider o extraordinară fericire, stimată domnişoară, faptul că-mi acordaţi un moment. (*ridicându-se*): Vă rog.

Am citit cu cel mai mare interes articolele dumneavoastră despre „Sclavia dragostei". M-am simţit îmboldit, datorită lor, spre unele dezvoltări pe care mi-ar face plăcere să vi le prezint dumneavoastră înainte de-a le tipări, pentru a fi n Brühl

Fanny Von Brühl Fanny

Von Brühl

Fanny Von Brühl

Von Brühl

Fanny

Von Brühl

Fanny Von Brühl

Von Brühl Fannt sigur că nu v-am înţeles greşit pe-alocuri. (*îi dă un manuscris.*)

(*deschide manuscrisul la mijloc şi citeşte un pasaj*): Nu cumva ar fi mai interesant pentru amândoi dacă m-aţi fi-nţeles greşit sau dacă mi-aţi contrazice opiniile? (*Oprindu-se la un pasaj din manuscris.*) Aici nu pot citi.

Daţi-mi voie. (*Trece de partea, ei şi citeşte*): „Robia în dragoste este rezultatul educaţiei medievale, când nu se bazează pe deosebirile calitative ale rasei". Credeţi în asta? La ce vă referiţi?

La ce scrieţi aici, că robia în dragoste nu-i altceva decât rezultatul educaţiei medievale? Poate că altfel numai cu greu aş fi membru al uniunii noastre!

— Sau veţi fi fiind ispitită să vă-ndoiţi de-acest adevăr? Nu, nicidecum.

(*cu căldură tinerească*): Vă rog să fiţi convinsă că eu nu nesocotesc enorma seriozitate cu care-n-văţătura hetmanniană tulbură atât de adânc spiritele. E vorba de-nfrângerea simbolurilor ideale care, cu mii de ani înainte, trebuiau să-nlocuiască la o omenire naivă rezultatele cunoaşterii raţionale.

— Dar iertaţi-mă, domnişoară, că, în prezenţa dumneavoastră,

îmi pierd într-atâta controlul, încât vorbesc de concepţiile mele filosofice! Dar nu spuneaţi că pentru asta aţi venit aici? Desigur. Dar nu vă cunoşteam. Ei, ce altceva mai bun aţi vrea să faceţi faţă-n faţă cu o savantă?

Aş putea să vă-ntreb, de pildă, dacă prescripţiile uniunii noastre sunt urmate, conform textului, la fel de sever de dumneavoastră ca şi de ceilalţi membri pe care am avut fericirea să-i întâlnesc până-acum.

Era cât pe-aci să v-adresez aceeaşi întrebare.

Atunci, amândoi putem să ne cruţăm răspunsul.

O îmbrăţişează. Ea se lasă fără împotrivire în voia Cuvintele care urmează sunt rostite în şoaptă.

lui. Pauză.

Când vei fi a mea? Când vrei.

379

…

Von Brühl Fanny Von Brühl Fanny Von Brühl Fanny Von Brühl Fanny Von Brühl

Fanny Von Brühl

Fanny Von Brühl

Fanny Von Brühl

Fanny

Von Brühl

Deseară chiar? Da.

Pot să te iau de-aici? Desigur. Te-aştept aici. Pe cuvântul tău, fetiţo? Te-aştept aici!

Deseară! (*Apoi trecând la un ton mai puţin grav.*) Acum spune-mi, fetiţo, îl cunoşti bine pe Karl Hetmann? Da, îl cunosc.

Acest Hetmann e într-adevăr geniul formidabil care-şi extrage ideile din adâncurile unor convingeri sincere şi care posedă şi capacitatea de-a şi le gândi până la capăt?

(*s-a lăsat într-un fotoliu*): Nu te-nţeleg – prea bine…

(*se plimbă încolo şi-ncoace*): M-am întrebat adesea dacă acest Karl Hetmann nu-i un fel de copil al naturii căruia îi face plăcere să le sucească semenilor săi capul cu idei uluitor de ingenioase, care bunul Dumnezeu ştie de unde-i vin! (*privind fix înainte*): Desigur, încep să-nţeleg… într-un cuvânt, spre a spune verde: avem în Karl Hetmann un spirit de nădejde, pe care te poţi bizui, sau este, lucru de care mă

tem mereu, un aşa-zis original, o celebritate de reclamă, un om pentru care supremul ţel este satisfacerea propriei vanităţi şi care îşi bate joc fără teamă de mişcarea mereu crescândă ce atrage după sine manifestarea lui publică?

(*se ridică şi vorbeşte cu evidentă patimă*): Karl Hetmann este cea mai mare fiinţă umană care a trăit vreodată. Hetmann nu există – ca tine şi ca mine în această viaţă. Fiecare idee pe care o nutreşte, fiecare pas pe care-l face ţinteşte dincolo de limitele existenţei noastre. Faţă de propria-i bunăstare este de-o indiferenţă, de-o nepăsare pe care n-o socot cu putinţă nici la cel mai umil animal. Dar focul care-l însufleţeşte în lupta pentru ceea ce vrea să dobândească-n folosul omenirii nu i-a fost hărăzit decât unuia dintre milioanele de oameni!

(*puţin consternat*): Oare despre toţi bărbaţii pe care-i cunoşti vorbeşti cu aceeaşi înflăcărare?

Von Brühl Fanny Von Brühl

Fanny Von Brühl

Fanny

Von Brühl

Gelling-hausen

Nu! Doar despre unul! Alţi bărbaţi nici nu cunosc. Dar dacă – îl vei cunoaşte, vei vorbi şi tu în acelaşi chip despre el! Tu vezi în el un şarlatan?! Modestia lui, neajutorarea lui, de îndată ce încetează o clipă să fie unealta operei sale, sunt de-a dreptul *de compătimit*! Eu nu mă pricep prea mult la oameni, dar consider *un singur* om îndeajuns de mare, pentru care lupta pentru o convingere echivalează cu a-şi da viaţa; şi acesta este Karl Hetmann! (*ofensat*): Te rog să-mi faci cunoştinţă cu Karl Hetmann!

(*temătoare*): Desigur – dar nu astăzi. Mâinemâine îţi voi face – cunoştinţă cu el. De ce nu acum?! Doar trebuie să fie aici la redacţie! Expresiile tale mi-l înfăţişează pe Hetmann ca pe-un idol demn de-atâta adoraţie, încât vreau măcar să-l fi văzut înainte de-a concura cu el la o asemenea divinizare! (*îngrozită*): Nu-nţeleg aluziile… De ce nu-mi spui, pur şi simplu, că-l *iubeşti* pe Karl Hetmann?

— Ceea ce un asemenea semizeu numeşte drept proprietate a sa, pentru mine rămâne un lucru sfânt, intangibil, atâta timp cât nu m-am convins că sunt vrednic de-aceasta cel puţin tot atât ca ei! De aceea te rog, pentru fericirea noastră, du-mă la el!

(*disperată*): Dumnezeule milostiv, cum am putut să vă jignesc în felul acesta! Nu m-ai jignit deloc! Dar oare poate să-mi placă să mă răsfăţ în braţele unei femei entuziasmându-se de bărbaţi care sunt de o mie de ori *mai însemnaţi* decât mine, fără să pot riposta rezonabil?! Eu vreau să-l văd pentru a-mi forma singur o părere despre el. În timp ce tu te vei lămuri dacă sunt vrednic de cunoştinţa sa, poate voi izbuti şi singur să găsesc drumul până la el!

Se-ntoarce spre uşa din mijloc. În acelaşi moment intră pe această uşă *Gellinghausen şi* Berta *Launhart.*

(*către von Brühl*): Scuzaţi-mă, onorate domn» dar deocamdată nu puteţi ieşi de-aici. Intrarea noastră este păzită de doi agenţi de poliţie. Până ce judecătorul de instrucţie nu termină perche

V-iW:

V. oq ic

Fanny Gelling – HAUSEN

Von Brühl Berta

Fanny

Berta

Fanny Berta

Fanny Berta

Fanny

Berta Fanny Bertaziţia, nimeni n-are voie să părăsească redacţia (*Către*, *Fanny*:) Spuneţi-mi, domnişoară Fanny bănuiţi cumva pe unde se află domnul Launhart? Domnişoara Berta mi-a relatat că soţia lui se află acasă în cea mai groaznică stare de agitaţie, întrebându-se ce s-o fi-ntâmplat cu soţul ei. Nici nu l-am văzut astăzi pe domnul Launhart. (*către von Brühl*): Dacă ţineţi cu tot dinadinsul să ieşiţi de-aici, poate că cel mai bun lucru ar fi să treceţi imediat cu mine dincolo şi să vă adresaţi direct judecătorului de instrucţie. Vă mulţumesc. Nu mi-aş putea dori ceva mai bun.

Gellinghausen şi von Brühl trec în camera din stânga.

Slavă Domnului că suntem singure o clipă – Fanny, trebuie să-ţi pun o-ntrebare! Poţi crede despre mine ce vrei; de-acum înainte asta nu mai are nicio importanţă pentru mine. De săptămâni întregi fug de-această explicaţie ca o fiară hăituită, dar nu mai pot suporta această stare mizerabilă! Vreau să ştiu adevărul, chiar de m-ar costa viaţa!(*îngenunchează în faţa ei.*) Fanny, promite-mi doar un singur

lucru: că-mi vei răspunde *sincer*! Fără cruţare! – îmi promiţi asta, Fanny? Vrei să-mi mărturiseşti deschis *întregul* adevăr?

Berta, eu – eu n-am niciun secret! Ce te-nspăimântă-n aşa hal?! Vorbeşte-odată, pentru numele lui Dumnezeu!

Îmi vei răspunde *sincer*. Fanny?!

— Rosteşte-un singur cuvânt: Vei mărturisi totul?! (*neliniştită*): Da, da, Berta! Te rog, nu mă mai chinui mult! Tu nu ştii ce-i în inima *mea*! Se spune – toată lumea spune! – şi poate că aşa şi este: – te afli-n relaţii amoroase cu Karl Hetmann!

Cu – Karl Hetmann?

— Eu? Cu Karl Hetmann! Cu el! Da, da!

— Vorbeşte, pentru Dumnezeu! Eşti în relaţii amoroase cu el?! Nu.

O, Fanny, tu mă minţi! Nu.

— N-am nimic cu el.

Dar frate-miu o spune! Cumnată-mea o spune! Gellinghausen o spune! Vrăbiile de pe acoperişuri ciripesc că tu, Fanny, eşti amanta lui!

ol

Berta Fanny

Berta

Linişteşte-te. Hetmann nu mă cunoaşte altfel decât mă cunosc sute şi sute de oameni care for otesc zilnic pe-aici.

Mă tem s-o cred!

— Adevărat, Fanny?! N-ai decât să-l întrebi chiar pe el. (*se ridică şi-şi şterge lacrimile, încă adânc tulburată*): O, Fanny – nu mai aud decât aşa, c-an timpul înecului, cum urlă haotic viitoarea deasupra mea.

— Că *tu* nu-l poţi iubi eram sigură! Tu poţi să-ţi dăruieşti iubirea numai unui bărbat *frumos*! Dar el *trebuie* că te iubeşte, iar *pe mine* mă detestă. *Pe mine* nu mă poate vedea fără să-l apuce groaza!

— Dar spune-mi, Fanny, se poate imagina ceva mai groaznic decât o femeie-n clipa-n care, după o lungă şi dezolantă deşertăciune, se trezeşte la o viaţă omenească, în clipa-n care această femeie îşi vede realizate cele mai minunate aşteptări şi deodată este gonită cu toată bogăţia ei de simţiri! – gonită prin lovituri de picior; care nici nu bagă de seamă pe cine nimeresc!

— Poate mi-am meritat soarta asta! De ce nu l-am intuit

imediat! De ce răutatea mea s-a dezlănţuit împotriva proslăvirii frumuseţii de către el!

— Ce-ai sperat să dobândeşti prin toată mişcarea: feministă fără să nu fie pe de-a-ntregul cuprins! în planurile lui universale! – (*Se liniştește încetul cu încetul*.) O, Fanny, cum să-ţi mulţumesc! Cât sunt de fericită!

— Măcar să nu-mi fi pus averea la dispoziţia fratelui meu pentru speculaţiile lui! Atunci aş mai avea totuşi ceva cu care… puteam să-i fiu de folos şi n-aş sta acum cu mâinile goale-n faţa lui! (*Dându-se cu sfială înapoi*, *deoarece din stânga se* aud *voci şi paşi*.) Iată-l că vine…!

r/*uyan*

Îiuqn

J-iiită”. Judecătorul *de* instrucţie *dr*. *Mittenbach*, Karl *Hetmann şi Gellinghausen apar din camera alăturată*.

Dr.

MITTEXBACH

Îmi pare nespus de rău, domnilor, dar, cu cea mai mare bunăvoinţă, nu vă pot da drumul, atâta timp cât nu-l aduceţi la faţa locului pe şeful dumneavoastră. Procurorul i-a trimis domnului Launhart un ordin de prezentare, iar domnul Launhart nu s-a supus acestui ordin. Pentru care şi domnii

Gelling – HAUSEN

Hetmann Dr.

MITTENBACH

Gelling – HAUSEN

Dr.

MITTENBACH

Agentul de

POLIŢIE

Dr.

MITTENBACH

Dr.

MITTENBACH

Gelling – HAUSEN

Hetmann devin suspecţi de-a evada. Dacă domnul Lăun, hart s-ar fi prezentat pur şi simplu, atunci orice detenţie ar fi fost exclusă din capul locului. (*către Hetmann*): M-am adresat telegrafic socrului

său, ministrul de stat. Ştiţi ce-mi răspunde? Nu, nici nu vreau să ştiu. (*s-a aşezat comod la un birou şi-şi bălăngăne fiu cioarele*): Ei, şi ce vă răspunde? (*dând citire unei telegrame*): Telegrafiază: „Interzic să mai fiu deranjat în această chestiune". Domnul plutea, cum s-ar zice, ca un fel de duh protector deasupra-ntregii afaceri nu?

Un agent de poliţie civil, *cu cizmele răsfrtnte*, *de biciclist*, *îi aduce* doctorului *Mittenbach* o *scrisoare*.

De la procuratură, domnule judecător de instrucţie.

(*scoate din plic o telegramă*, *pe care o parcurge repede cu privirea*): Acum, domnilor, oricât de sincer regret această tristă-ntorsătură, trebuie să vă rog a mă-nsoţi.

Fanny şi Berta scot amândouă, *fără voie*, *un ţipăt scurt de spaimă*.

Dar, doamnelor! Domnilor nu li se va-ntâmpla nici cel mai mic lucru. Veniţi cât mai des să-i vizitaţi. Pentru asta vă vor fi mai recunoscători decât dacă atrageţi acum, fără a fi nevoie, atenţia asupra noastră. Dacă totul va fi-n ordine, treaba se lichidează-n şase luni. Acum I suntem în ianuarie; în iulie totul a trecut. Ceea ce, la urma urmelor, nu-i o nenorocire chiar aşa de-ngrozitoare.

O, nicidecum! Ca om bogat, mă simţeam obligat să-mi pun în slujba semenilor mei nu numai banii, ci şi munca. Nu mi-aş fi-nchipuit vreodată – că voi ajunge şi la-nchisoare cu asemenea principii!

(*bâiguind*, *ca lovit de dambla*): Da – domnule – judecător de instrucţie – peste – peste opt zile se va deschide aici un mare congres internaţional – ale cărui lucrări eu sunt însărcinat a le conduce – vă rog – firește, numai pe durata congresului – pe *cauţiune* – pe garanţia a tot – a tot – a tot…

Agentul de poliţie Dr.
MITTENBACH
Agentul de
POLIŢIE
Dr.
MITTENBACH
hi /
… 4

Cauţiune, domnule Hetmann, nu mai poate fi acceptată într-un caz în care-ncrederea a fost lezată o dată. Şeful dumneavoastră-n persoană trimite la procuratură această telegramă ironică. (*Citind*:)

„Voi fi chiar azi în deplină siguranţă. Toate persecuţiile inutile. Rudolf Launhart". (*Către Gellinghausen şi Hetmann*:) De ce nu l-aţi supravegheat şi pe domnul mai atent şi nu l-aţi oprit aici, eventual cu pistolu-ncăreat! (*Către agentul de poliţie*:) Aduceţi două birje! Trăsurile aşteaptă jos, domnule judecător de instrucţie. Sunteţi cu bicicleta?

La ordin, domnule judecător de instrucţie.

Atunci n-avem nevoie decât de-o birjă. Dumneavoastră ne veţi urma cu bicicletă-n imediată apropiere!

Hetmann

Fanny

Hetmann

Fanny

Hetmann

Fanny

Hetmann

Fanny

Hetmann Fanny Hetmann Fanny

Actul al treilea

O cameră de student mobilată. La stânga, în spate, din perspectiva spectatorului, un alcov cu perdelele trase. La dreapta, în spate, uşa de la intrare.

— Hetmann stă la birou, cufundat într-o lucrare. Cineva bate la uşă; Hetmann nu aude. Bate din nou, el dă din cap. Bate a treia oară, la care el sculurm din cap dezaprobator. Apoi se ridică şi se duce tiptil spre uşă.

Să văd dacă uşa nu-i cumva-ncuiată. (*înainte de a ajunge la uşă, aceasta se deschide şi intră*] *Fanny cu un buchet de liliac în mină.*) A, domnişoara Fanny! îţi mulţumesc pentru florile acestea frumoase.

De fapt, ştiu că nu-n asta găsiţi dumneavoastră; cea mai mare plăcere; dar dacă le voi pune-n vaza aceasta, probabil n-o să vă stea în cale. (*Plasează florile pe scrin.*)

Îţi mulţumesc.

— Mă surprinde numai că nu eşti de mult căsătorită.

Dar dumneavoastră de ce nu sunteţi căsătorit? Vi s-au oferit la femei cu sutele. Să lăsăm asta. Instalează-te comod în acest fotoliu şi povesteşte-mi ceva plăcut, bun, frumos. (*fără să se aşeze*): Această zi

nu v-aduce-aminte de nimic?

Slavă Domnului, n-am calendar şi-a dat Dumnezeu să nu-mi aduci nici dumneata vreunul. Nu vă faceţi griji; n-am să vă mai spun un cuvânt despre asta.

Ce zi ar putea fi astăzi?

Nu, s-o lăsăm baltă.

Acum însă mi-ar plăcea s-o ştiu.

Astăzi e un an de când aţi ieşit de la-nchisoare.

0ETMANN

Hetmann

Fanny

Hetmann

Fanny

Hetmann Fanny

M-ai

Dacă-i numai asta! Ce-i drept, nici nu merită să vorbim despre-aşa ceva! – (*Meditativ*.) Aşadar, astăzi se-mplineşte, într-adevăr, un an? Acum însă arătaţi mai bine ca atunci. Mă surprinde. În orice caz, acum un an, când am ieşit de la-nchisoare, mă simţeam mai bine. Nici nu bănuiam că, în timpul scurtei mele detenţii de şase luni, *tot* ce semănasem şi crescusem în doi ani va fi distrus din rădăcină. Acum trebuie să priviţi înainte. Uneori merită să-ţi doreşti redobândirea celor pierdute. Desigur, dar cum a fost cu putinţă lucrul acesta într-un timp atât de scurt! Mă-ntreb adesea dacă aplauzele furtunoase pe care le stârnea apariţia mea n-au existat cumva numai în închipuire. Dar nu erau gata să-mi sprijine planurile până şi personalităţile cu cea mai mare autoritate?!

— Şi pe toate acestea le-a-nghiţit fără urmă pământul, iar când reapar, abia de-şi mai aduce aminte vreun om de mine!

Credeţi-mă, opera dumneavoastră va-nflori din nou; poate-n alte forme. Dar ideile pe care le-aţi enunţat nu vor pieri.

Dacă-ar sta astăzi cineva-n piaţă şi mi-ar elogia concepţiile în faţa mulţimii, ar fi luat în râs, ca şi când ar vinde peşte stricat şi bere acră!

— Mi-am găsit refugiul în (*arătând spre birou*) lucrarea aceasta, pentru care, cu excepţia dumitale, nu m-aş lăsa deranjat de nimeni. Dar ce reprezintă hârtia tipărită în comparaţie cu instrumentul puterii

oferit de vorbirea-n public! Cu toate acestea, nu-mi mai doresc decât să pot termina lucrarea aceasta. După-aceea nu-mi mai pasă de mine. Vă lipseşte-o cupă plină din izvorul renăscător pe care numai viaţa adevărată-l oferă. O *singură* duşcă, ce-i drept, tot aş mai trage din această cupă.

Dumneavoastră n-aveţi nevoie de femei pătimaşe care să vă chinuie cu izbucnirile lor sentimentale. Dumneavoastră aveţi nevoie de fete simple şi drăguţe, şi nu numai de una singură, ci chiar de-o jumătate de duzină, în societatea cărora să-nvăţaţi din nou a preţui frivolitatea, şi prostia.

Hetmann
Fanny
Hetmann
Fanny Hetmann
Fanny
Hetmann
Fanny
Hetmann
Fanny
Hetmann
Fanny
Hetmann
Fanny Hetmann

Fanny şi candoarea ca pe prietenii noştri cei mai de nădejde.

Cunoşti cumva o asemenea societate? Altfel, v-aş vorbi oare despre asta? De parc-aş fi urmărit vreodată-n viaţă *altceva* decât voluptatea! De când am început să gândesc lupt pentru *creşterea* plăcerii mele de-a trăi! Dar mi se pare c-am ajuns la capăt. Lumea nu mai oferă nici măcar distracţii!

— E drept că o *ultimă*, o *supremă* plăcere poate m-ar lăsa să i-o smulg! Dar asta-i o-ntreprindere complicată. La ce-ntreprindere vă referiţi? Mă refer la munca pe care-am depus-o acolo.

— Eu nu fac parte dintre-acei oameni care la treizeci de ani îşi iau rămas bun de la visurile şi aşteptările lor! Am patruzeci de ani, iar visurile-mi sunt mai copilăroase, aşteptările mai exigente, speranţele mai minunate ca oricând! Cum să-i mulţumesc lui Dumnezeu că-n sfârşit mi-a dat s-aud din nou asemenea vorbe din partea

dumneavoastră! Dar acum să ieşiţi şi dintre-aceşti patru pereţi! Oare nu trebuie să ţineţi sub observaţie lumea, aşa cum a fost ea creată, cu atât mai strâns, cu cât în spirit vreţi să vă situaţi mai presus de ea?!

Am şi-nceput s-o ţin sub observaţie.

— Opera mea s-a năruit.

— Un singur mijloc ar mai fi! Graţie căruia statul ar cunoaşte-o nouă dezvoltare, o-nflorire, eventual o continuă prosperitate! Şi care-ar fi acest mijloc? Sacrificiul!

Dar ce altceva aţi făcut în toţi aceşti ani decât să vă sacrificaţi viaţa pentru opera dumneavoastră! N-a fost decât amuzament! mai aveţi şi altceva de sacrificat? Precum vezi, mai am totul.

— Firește, toată lumea ar trebui să afle-n ce scop s-a întâmplat. Mi-e imposibil să vă iau cuvintele-n serios. De-aceea nici nu vorbesc. Doar mă-mbăt cu asemenea vise din când în când, seara, înainte de-a aprinde lampa.

Închipuiţi-vă că un Stanley ar fi vrut să exploreze centrul Africii tăindu-şi gâtul!

— Nu, nu! – 388

Hetmann tanny

Berta

Berta

Consider cu totul inactual mijlocul despre care vorbiţi.

Se-nţelege! Treaba nici nu s-ar mai înfăptui astăzi cu uşurinţă. În luptă cu puterea de stat, autorităţile te-ntâmpină, chiar şi-n cazul cel mai rău, cu atâta formalitate, încât o execuţie apare ca o importantă solemnitate organizată în cinstea executantului. Atunci scoteţi-vă aceste gânduri din cap şi reveniţi între oameni!

Poate că ăsta ar fi cel mai bun lucru.

— Nici nu-mi mai pot ascunde uşor faptul că toate convingerile mele s-au întemeiat pe erori. Peste tot unde energia şi sănătatea sunt scopuri vitale, frumuseţea creşte cu totul de la sine, ca o ademenitoare bogăţie de flori, cele mai frumoase fructe ale acestora fiind iarăşi energia şi sănătatea! Voiam să-i îndemn pe oameni să serbeze recolte, fără să se fi strâns recoltele. Voiam să-i îndemn să serbeze construcţii, fără să se fi construit casele… aşa după cum am urmărit să fac din propria mea existenţă un şir de sărbători. (*Privind în jurul său*.) Şi, din cauza acestei erori, am parte, evident, de-o existenţă aşa de

deznădăjduită, aşa de lipsită de orice rază de frumuseţe, încât cel mai modest zilier anevoie ar suporta-o. (*Privind-o pe Fanny*.) N-ar trebui, de fapt, să mai risc o dată încercarea de-a-mi asuma o simplă activitate burgheză, cu deplina convingere că poate prin asta ar pătrunde-n viaţa mea cel puţin o pâlpâire de frumuseţe? – (*Deoarece bate cineva la uşă*.) Vezi cine-o fi. *Fanny deschide uşa*, *pe care intră Berta Launhart*.

A, tu eşti, Berta!

(*îi priveşte tăios pe cei de faţă*): îmi dau seama, privindu-vă pe amândoi, cât de inoportună sunt aici. Dar aduc veşti care pe domnul Hetmann în primul rând nu-l vor lăsa indiferent.

Cum ai putea fi inoportună pentru mine aici! Dar veştile tale să sperăm că sunt de natură să bucure!

Desigur că bucură! Eu cel puţin m-am bucurat din inimă! Xu-i o plăcere să vezi cum trivialitatea triumfă pretutindeni în lume, în timp ce lucrurile

Hetmann Berta

Hetmann Berta

Hetmann Fanny mari, lucrurile bune, aşa cum se petrec între aceşti patru pereţi, se prăpădesc în chip jalnic? i Cărui fapt îi datorez cinstea vizitei dumitale domnişoară?

(*către Fanny*): Mai susţii şi-acum că nu sunt inoportună aici?!

— Aşadar, mă voi limita la fapte \ Fratele meu a-nchiriat la Paris o locuinţă cu cincisprezece mii de franci. Numărul abonaţilor la ziarul nostru a crescut la optzeci de mii, în urma procesului de anul trecut, în care dumneavoastră, domnule Hetmann, aţi fost condamnat. Aceasta îi aduce fratelui meu un venit anual de două sute de mii de mărci. Acum prelucrează, prin socrul său, toate notabilităţile posibile, să fie graţiat pentru delictul său de presă.

— Dar ăsta nici pe departe nu-i cel mai frumos lucru! Pietro Alessandro Morosini, Marele Maestru al dumneavoastră de neştearsă amintire, dacă-l mai ţineţi minte, domnule Hetmann, din ziua arestării dumneavoastră duce o viaţă de plăceri ca marele Mahomed în paradisul lui. Tot sexul frumos care-l asaltează din ruinele Asociaţiei pentru creşterea oamenilor de rasă trebuie să plătească marii sale măiestrii cuvenitul tribut. În acelaşi timp, nu ştie preţui îndeajuns fericirea că niciun secretar calic al asociaţiei nu-l mai sileşte să-şi păstreze demnitatea. Se făleşte că funcţia sa de Mare Maestru îi aduce

acum sume mai mari de bani decât ar fi putut câştiga vreodată-n viaţa lui cu bas-baritonul său!

Socoteai să-mi faci plăcere cu aceste veşti? Linguşeli, ce-i drept, nu mă pricep să născocesc. Pentru asta duc o viaţă prea serioasă. Poate vă mai deprindeţi totuşi să-i deosebiţi pe nemernicii care nu se gândesc decât să tragă foloase în aur din persoană dumneavoastră, de cei puţini care într-adevăr au gânduri cinstite faţă de dumneavoastră.

Îţi mulţumesc din inimă, domnişoară, dar cred că n-am nevoie de sfaturile dumitale.

— Am putea vorbi, eventual, despre lucruri mai puţin însemnate, dragă Berta. Domnul Hetmann nu mi se pare dispus să discute astăzi probleme care nu au o importanţă atât de mare pentru el.

JjETMANN

Berta

Hetmann Berta

Von Brühl Hetmann

Von Brühl

Hetmann în cuvintele tale, dragă Fanny, se citeşte gelozia nedisimulată. Tu-i vorbeşti domnului Hetmann despre lucruri fără-nsemnătate când te afli singură cu el?!

— Mi-ai jurat pe tot ce ai mai sfânt, că bănuielile mele de-odinioară nu erau întemeiate. Ţi-o spun acum în faţă: m-ai minţit! (*către Berta*): Domnişoară, vrei, te rog, să mă laşi singur?

M-am aşteptat la această lovitură de bici din partea dumneavoastră! Ce bine-mi cade! Firește, nu-mi pot face decât o slabă idee cât de dulce e să fii iubita de dumneavoastră. Cât de-ncântător e să primeşti lovituri de bici din parte-vă, *dumneavoastră* nu vă faceţi nicio idee! Dar pe mine m-aţi deprins cu-această plăcere, fapt pentru care nici nu mai plec acum! Pentru asta, clipa aceasta favorabilă, în ireversibilitatea ei, mi-e prea scumpă!

Bate cineva la uşă.

Intră!

Intră Walo von Brühl. Poartă ochelari cu ramă de aur. Comportarea lui este cu mult mai cumpătată decât în actul al doilea.

Slavă Domnului c-aţi venit, domnule von Brühl! Poate că spiritul dumneavoastră încă nealterat va reuşi să limpezească cât de cât

această fermentaţie înspumată a unor produse culturale cam trecute.

Domnule Hetmann, am venit astăzi la dumneavoastră pentru a discuta o chestiune foarte importantă pentru mine.

Cum, în izolarea mea de lume, mai pot fi luat în seamă de dumneata!

Domnii iau loc, *doamnele ascultă în picioare*.

Pe scurt, domnule Hetmann, sunt pe punctul de a-mi redacta lucrarea de doctorat. Din partea profesorilor mei mi-au fost recomandate pentru lucrare diferite subiecte filosofice controversate. Eu însă vreau să-mi scriu lucrarea de doctorat despre doctrina dumneavoastră şi despre premisele filosofice care i-au dat naştere. Chestiunea s-a nvechit. Cu cugetul împăcat, nu pot decât să te sfătuiesc să nu faci lucrul acesta.

390

…

Hetmann

Von Brühl cu atât mai mult, firește, primesc acelaşi sfat de *u* profesorii mei. Permiteţi-mi, domnule Hetmann ca-n această privinţă să hotărască numai convingerea *mea*. Dar poate v-amintiţi că-n discuţiile dumneavoastră aţi caracterizat morala noastră de până-acum ca voit limitată, în măsura-n care nu ia-n consideraţie decât *binele şi răul* întregii omeniri, pe când cultul *frumuseţii*, cu riscul propriei prosperităţi, s-ar situa mai presus de asta.

— Şi-apoi vorbeaţi adeseori despre trei *forme barbare de viaţă* care s-ar fi transplantat din antichitate în cultura noastră.

— Felul în care aţi corelat aceste două fapte nu mai mi-e clar în memorie. V-aş fi recunoscător dacă aţi vrea să mă-ndrumaţi în câteva cuvinte pe calea cea bună. (*la început vorbește aproape indiferent*, *curând însă după aceea trece la un ritm pătimaş şi rapid*): Numesc vechea morală limitată, deoarece ea este concepută pentru *cel sărac* şi-l exclude pe *cel bogat* cu ne-ndoielnică evidenţă. Fără-ndoială că bogatul are nevoie, pentru apărarea bunurilor sale, de legi mai exigente decât săracul. Prin această axiomă speram să atât *mândria omenirii înstărite* şi să mi-o câştig de partea mea în luptă. Fiecare om, credeam eu, care are parte de fericirea sa, va prefera conştiinţei unei proprietăţi garantate riscul de-ase-ncrede într-un nou mod de-a gândi.

Socoteala a fost greşită. Bogatul a uzurpat morala concepută pentru sărac şi scoate din ea profituri mai mari decât săracul pentru care ea a fost concepută. Bogatul îşi riscă mai curând viaţa pentru bogăţia sa decât bogăţia pentru viaţa sa.

Şi cele trei forme barbare de viaţă despre care vorbeaţi?

— Vă rog să nu i-o luaţi în nume de rău discipolului dumneavoastră dacă, din respect pentru doctrină, s-ar părea cumva că lezează veneraţia faţă de maestru.

Hetmann următoarea luptă de eliberare a omenirii va fi-ndreptată împotriva *feudalismului iubirii*. Sfiala pe care omul o nutreşte faţă de propriile sale sentimente ţine de epoca proceselor vrăjitoarelor şi a alchimiei. Nu-i ridicolă o omenire care are

<…

Von Brühl secrete faţă de ea însăşi?! Sau credeţi cumva în prejudecata curentă că viaţa erotică s-ar tăinui fiindcă ar fi *respingătoare*?!

— Dimpotrivă, omul nu-ndrăzneşte s-o privească drept în faţă, aşa după cum nu îndrăzneşte să-şi ridice privirea-n faţa stăpânului său, în faţa dumnezeirii sale! Doriţi o dovadă? Ceea ce reprezintă *blestemul* pentru dumnezeire este *obscenitatea* pentru iubire! Milenii de vechi superstiţii, urcând din timpurile celei mai adânci barbarii, ţin raţiunea-n robie. Pe-aceste superstiţii însă se bazează cele trei forme barbare de viaţă despre care vorbeam: *târfa* izgonită ca o fiară sălbatică din comunitatea omenească; *faţa bătrână* frustrată de întreaga-i viaţă erotică şi condamnată la infirmitate fizică şi spirituală; şi *virginitatea tinerei femei* păstrată în scopul unei căsătorii cât mai avantajoase. Prin această axiomă speram să atât *mândria femeii* şi să mi-o câştig de partea mea în luptă. Căci de la femei cu asemenea luciditate, când bunăstarea şi lipsa de griji nu mai erau puse la socoteală, mă aşteptam eu la un entuziasm frenetic pentru *imperiul frumuseţii* visat de mine.

— *Socoteala a fost greşită*! Femeia se află atât de jos din punct de vedere moral, încât frumuseţea este luată întotdeauna în consideraţie de ea doar ca mijloc pentru atingerea unui scop. Frumuseţea în sine pentru femeie este o grozăvie. – înainte de toate însă, speram să fanatizez în aşa fel tineretul *ajuns la maturitate*, încât

până şi generaţia următoare ar fi trebuit să deteste urâţenia, aşa după cum cea de astăzi se teme de sărăcie. *Socoteala a fost greşită*. Tineretul nu cunoaşte un ţel mai nobil decât să se pună cât mai repede la adăpost sigur de ceea ce valurile vieţii scot la iveală din hăurile fără fund. – (*De-acum înainte mai rar şi* mai *calm*.) Soarta nu mi-o acuz pentru că nu mi-a reuşit *mie* ceea ce îndeobşte nu-i reuşeşte nimănui. Dar în timp ce rezultă că toate din lumea aceasta nu pot fi deloc altfel decât sunt, *plictiseala* ia proporţii gigantice.

— Pe copii îi încântă să se joace de-a piraţii şi de-a prizonierii, fiindcă activitatea adulţilor nu le impune respect. Dar *nouă*, *adulţilor*, ce ne mai impune *nouă* respect?

— De-a ce să ne jucăm *noi*?

Von Brühl Berta

Von Brühl

Hetmann Berta Von Brühl

Berta

Hetmann

Fanny Hetmann

Fanny

Hetmann

Fanny

Durerea care răzbeşte din cuvintele dumneavoastră e atât de-apăsătoare, încât n-aş îndrăzn-să-ncerc a vă consola.

Ascultă-mă, Fanny! E un om căruia conştiinţa că este *iubit* îi provoacă cele mai îngrozitoare chinuri! Cu toată urâţenia mea, exprim în cuvinte liniştite această revelaţie pe care am avut-o azi. Cine-i aduce un dar îi face scârba. Pe tine te-a scutit până-acum de-această descoperire frumuseţea ta, dar nu vei fi cruţată de ea mai mult ca mine.

Domnule Hetmann – intenţionam să vă mai întreb şi despre multe alte lucruri. Dar am impresia că n-am ales tocmai ora potrivită. *Printre dinţi*): Cât mai trebuie să mă las fără-mpo-trivire, pradă capriciilor a tot felul de neisprăviţi! Pentru noi doi, domnule von Brühl, cel mai bun lucru ar fi să plecăm acum. Îmi permiteţi, stimată domnişoară, să vă-nsoţesc? Dumneavoastră-l cunoaşteţi pe domnul Hetmann de mai multă vreme ca mine; mi-aţi putea da unele lămuriri preţioase.

Aşadar, asta mi-ar fi despăgubirea!

— Haideţi, pentru Dumnezeu!

— Domnul Hetmann se-ngrozeşte de femeile care-l iubesc. Tânjeşte după *târfele care-l chinuie*. Pe asta se-ntemeiază toată filosofia sa! Prietena mea Fanny o va afla cât de curând!

Berta şi von Brühl părăsesc încăperea.

Domnişoară Fanny – cred că voi recurge la acel mijloc. Ce v-a venit?

Te-ntrebi, desigur, de ce-ţi împărtăşesc lucrul acesta. Asemenea hotărâri – nu-i aşa? – se păstrează pentru sine. Despre ce hotărâre vorbiţi?

Dar trebuie să fiu sigur că cei ce-mi sunt mai apropiaţi n-o să mă oprească în clipa hotărâtoare. Dacă mijlocul nu va rămâne fără efect, trebuie păstrată aparenţa necesităţii stringente. Nu-i bine s-apară totul ca o jalnică şi obişnuită nenorocire. Pentru mila lui Dumnezeu, ce monstruozităţi puneţi la cale!

Hetmann

Fanny

Hetmann

Fanny

Hetmann

Te-asigur că nu mă pot destăinui dumitale pentru a-ţi provoca asemenea tulburare! Dumneata poţi fi liniştită; de aceea vorbesc cu dumneata. Nu cunosc, de altfel, pe nimeni care să aibă un suflet atât de robust ca al dumitale.

— Nu vreau să fiu singur atunci când îmi voi duce la bun sfârşit intenţia, în primul rând spre a nu mă pierde ca un strop de ploaie-n ocean şi nimeni, după aceea, să nu pretindă că m-a văzut. Înţelege-mă bine! Am nevoie de-o barieră care, până va veni sfârşitul, să mă separe de mulţime. Această barieră urmează să mi-o creezi dumneata. (*indignată*): Nimeni nu vă va clinti un fir de păr, cât timp voi trăi eu!

Aşa spui acum. Eu am în vedere faptul că niciun sacrificiu nu-i prea mare pentru dumneata. Vei ajunge să susţii *contrariul* cu abnegaţie şi mai mare. Te vei lămuri pe deplin că dumneata însăţi trebuie să supraveghezi mersul netulburat al faptei. Asta n-o să izbutiţi niciodată! N-o să mă-nduplece nici toată puterea dumneavoastră de convingere! Ferească-vă cerul să vă lăsaţi târât la pieire de ideile

dumneavoastră! Aţi fi omul care v-aţi înjosi nepăsător! (*îngenunchează în faţa lui*.) Cum să vă scap din acest labirint! Vă implor, lăsaţi de data aceasta să domine raţiunea dumneavoastră cea de toate zilele! Ideile dumneavoastră sunt minunate! Ce-am avea-mpotrivă noi, creaturi efemere, care figurăm în planurile dumneavoastră! Cuminţii îşi bat joc de dumneavoastră ca de un nătărău; nătărăiii vă deplâng ca pe un om fără noroc! Vă conjur – în numele operei pe care trebuie s-o desăvârşiţi – nu vă lăsaţi prins în mreaja aceasta înspăimântătoare!

(*încearcă s-o ridice*): Fanny – să-nsărcinez pe altcineva cu treaba asta în locul dumitale?! Oh, vă cunosc îndărătnicia! Să n-alegeţi pe nimeni altul pentru asta!

Izbucnirile dumitale sentimentale sunt copilăreşti! Ridică-te! (*O ridică*.) Fii atentă la mine!

— Ţi-ar plăcea să auzi spunându-se: Filfizonul n-a ştiut s-o sfârşească la vremea potrivită! Măscăriciul n-a profitat de cea mai frumoasă ieşire din scenă care

Fanny Hetmann

Fanny

Hetmann

!

Fanny

Hetmann i s-a oferit! Neputinciosul n-a fost plăsmuit o măsura menirii sale! Căutaţi-vă ţeluri noi şi mai măreţe! Trebuie să existe unele de genul ăsta! Xumai să vreţi să le găsiţi!

Poate-o să te uiţi dumneata în jur în locul meu-şi dacă vei găsi ceva convenabil, anunţă-mi – Instinctul meu de-a trăi s-a menţinut treaz, de când mă ştiu, numai datorită excitanţilor extraordinari; şi astfel am ajuns acum în chip logic la hotărârea extremă. Cum să mă mir de ceea ce e un lucru firesc: – moartea e o condiţie indispensabilă vieţii.

Dar cum de-apare grozăvia această n capul dumneavoastră? Chiar dumneavoastră spuneţi: în lupta împotriva puterii de stat nu-ţi pui viaţa-n joc pe nimic. Vreţi să vă pretaţi încă o dată la cazna ridicolă de care aţi scăpat acum un an?! Pentru marfă pe care-o scot eu pe piaţă, mai există, în afară de stat, un client mai recunoscător şi mai

flămând; un client cu care te-nvoieşti într-o clipită. E *mulţimea de pe stradă*!

— Atâta timp cât *dumneata* îţi păstrezi echilibrul sufletesc în mijlocul acestei mulţimi, niciunul dintre cunoscuţii noştri nu va cuteza să ridice o singură mină întru apărarea mea. Mulţimea de pe stradă e uşor de stârnit şi nu se teme de nicio răspundere! Mulţimea de pe stradă este gata de-a lovi! – în ziua următoare fiecare va avea, cu conştiinţa că i-a căzut jertfă ceva pe neaşteptate, sentimentul unei ciudate binecuvântări, care nu-l va părăsi toată viaţa.

Şi *pe mine* m-aţi ales pentru asta! *Pe mine* mă \ consideraţi monstrul teribil care să fie cu sânge rece martor ocular la un asasinat?! Aşa e! Simţi de pe-acum că nu mă-nşel asupra] dumitale! (*Ironic*.) Poate că totuşi, la frumuseţea dumitale, nu-ţi stă bine să verşi \ lacrimi!

— N-am ţinut niciodată, de când mă aflu I pe lume, o sărbătoare cu inima *uşoară şi liberă*. *O dată-n viaţă însă trebuie să am parte şi eu de aşa ceva*!

Launhart

Fritz Hetmann

Launhart

Actul al patrulea

O carr. età de n. asafiri într-un mare local, care, de regulă, e nefo o-sită. Trei mese de restaurant, dintre care cea din mijloc se află puţin mai în spate. Cuiere şi piese de garderobă. Lângă uşă se găseşte un bufet cu robinete, o chiuvetă, un prosop etc.

— *La masa din dreapta, în faţă, din perspectiva spectatorului, stă Hetmann. La masa din mijloc stă Morosini, între prinţesa Sonnenburg la stânga şi Mrs. Grant la dreapta, din perspectiva spectatorului. La masa din stânga stau Walo von Brühl şi Berta Launhart. Aceste personaje nu-şi părăsesc locul înainte de a se specifica în mod expres. Gellinghausen se plimbă încolo şi-ncoace în fundul scenei.*

— *Rudolf Launhart intră cu paşi grăbiţi; Fritz îl urmează şi se opreşte* lângă *uşă*.

Sala e deja – (*uitându-se la ceas*) – mai avem exact zece minute – ocupată până la ultimul loc. Se aduc întruna scaune. Pompierii au şi lăsat deschise ieşirile de incendiu. Să vă comand o sticlă de şampanie, domnule Hetmann? Bismarck bea întotdeauna şampanie înaintea

marilor dezbateri. (*Strigând înapoi*): Fritz, o sticlă de şampanie! îndată, domnule Launhart. (*Iese repede*.)

Nu beau alcool, după cum ştiţi. Din fericire, publicul s-a nfăţişat în număr mai mare ca acum opt zile!

Sala e de trei ori mai mare ca cea de la Cazinou, în care-aţi vorbit acum opt zile; cu toate acestea, nu mai ai unde pune piciorul. Tot nu-nţeleg, domnule Hetmann, cum aţi putut pierde aceşti doi ani într-un chip atât de neiertat! Popularitatea dumneavoastră este aproape tot aşa de mare ca a socrului meu; şi dacă nu m-ar fi graţiat

Întâmplător pentru delictul nostru de presă, atunci popularitatea dumneavoastră ar fi mucezit, pur şi simplu, ca un capital mort! – în altă ordine de idei, nu vreţi să ne spuneţi despre ce veţi conferenţia astă-seară?

Hetmann O s-auziţi cât de curând.

Launhart sunt extrem de curios cum veţi *relansa* provocările pe care le-aţi aruncat în faţa adunării din sala Cazinoului. În fond, nici nu se poate concepe o insultă mai revoltătoare decât sarcasmul cu care i-aţi copleşit pe urduroşii de burghezi pentru *urâţenia* lor; în primul rând, pentru *crasa neruşinare* cu care-şi afişează urâţenia! în orice caz, atacul dumneavoastră n-a fost luat în serios decât datorită faptului că dumneavoastră înşivă nu sunteţi chiar frumos. Să sperăm că veţi reuşi astă-seară să fiţi luat în serios!

Hetmann Ce voi spune astăzi n-a mai rostit nimeni de la facerea lumii. Şi cuvântul nu trebuie decât să fie rostit pentru a nu se mai stinge în urechile oamenilor.

Launhart înainte de toate, trebuie să atingeţi adunarea într-un punct în care dumneavoastră înşivă să fiţi absolut invulnerabil. Ultimul număr al revistei noastre e consacrat în întregime reapariţiei dumneavoastră! în optzeci de mii de exemplare celebritatea vă este pusă din nou sub ochii publicului. Succesul imediat al acestei reclame îl vedeţi în mulţimea cu o mie de capete care astăzi v-aşteaptă atacurile, gata de luptă.

Hetmann Nu pot arunca înainte o privire asupra acestui public, fără să fiu văzut?

Launhart Cum să nu! Haideţi! Şampania o să v-o beţi după – aceea! Sus în dreapta e o lojă cu grilaj de unde o s-aveţi o minunată

perspectivă asupra sălii!

Launhart şi Hetmann ies.

Morosini Eu, doamnelor şi domnilor, cu toată bunăvoinţa, nu văd cum asemenea manifestări cu primejdia vieţii ar putea ajuta Asociaţia pentru creşterea oamenilor de rasă să prindă o nouă *viaţă*!

Mrs. Grant Eu ghindesc că asociaţie a obţinut tot ce asociaţie a vrut obţine. Dar unde-s roade de la asociaţie? În sfârşit, noi vrem avea roade de la asociaţie

Morosini

Berta

Gelling-hausen

Von Brühl Berta

Von Brühl Berta

Gelling-hausen

Eu găsesc că asociaţia a dat cele mai bogate roade de la înfiinţarea ei! S-o ferim de experienţe riscante, care-i fac imposibilă existenţa-n continuare! Mă simt dator, doamnelor şi domnilor, să v-aduc încă o dată aminte, înaintea deschiderii adunării, că ne-am luat obligaţia, sub cuvânt de onoare, să veghem doar ca domnul Hetmann să-şi poată duce nestingherit conferinţa până la capăt, dar să ne abţinem de la orice luare de atitudine în sprijinul domnului Hetmann după terminarea conferinţei. Domnişoara Fanny Kettler trebuie că aşteaptă foarte mult de la curajul nostru personal, din moment ce v-a dat în mod special şi această misiune!

Ne-am luat obligaţia să ne abţinem de la orice luare de atitudine în sprijinul lui Hetmann, cu şansa de-a-l ajuta tocmai prin asta la cucerirea victoriei! Dar astăzi, pur şi simplu, e vorbă din nou s-ajutăm să se pună pe picioare o speculaţie financiară internaţională în stil mare! Găsesc lipsit de responsabilitate din partea dumneavoastră, domnişoară Launhart, faptul că nu vă puteţi abţine-n acest moment de la o remarcă ostilă!

V-aş ruga, domnule Gellinghausen, să nu-mi insultaţi logodnica!

(*către Gellinghausen*): Logodnicul meu şi cu mine suntem nişte prieteni cel puţin tot aşa de fideli ai lui Karl Hetmann ca şi dumneavoastră care luaţi parte cu-ntreaga avere la speculaţiile fratelui meu! Logodnicul meu şi-a redactat lucrarea de doctorat cu un subiect legat de-nvăţătură hetmanniană şi, cu toate atacurile furibunde pe care

i le-au adus convingerile sale, astăzi este conferenţiar universitar…!

(*mângâind-o pe Berta*): Nu te enerva fără rost, inimioară dulce. Vor mai fi destule motive de enervare!

Găsesc doar extrem de ciudat faptul că acest domn, care odinioară a făcut să parvină poliţiei manuscrisul lui Hetmann, vrea să mai apară-n postura de apărător al acestuia! (*furios*): Am stat şase luni la-nchisoare! Mi-am sacrificat pentru doctrina hetmanniană, pe lângă

MOROSINI

Prinţesa

Mrs. Grant Gelling – HAUSEN

Berta morosini

Fritz morosini munca şi averea mea, libertatea! Dacă mă socotiţi un nătărău cum nu s-a mai pomenit vreodată aveţi dreptate! Dar suspiciunile dumneavoastră cu privire la caracterul meu le resping în chipuj cel mai categoric!

În orice caz, domnişoară Berta, fratele dumneavoastră s-a dovedit, prin graţierea sa neaşteptată un om norocos, aşa cum nu există un al doilea sub soare! Fără nicio ezitare, aş fi pariat în orice clipă pe zece sticle de vin de Pomerania că domnul Launhart nu s-ar mai fi ivit niciodată printre noi!

(*întoarsă către Berta şi von Brilhl*): Domnul Launhart mi s-a adresat şi mie cu rugămintea să pun o vorbă sus de tot în favoarea graţierii sale. El a uitat că, din pricina divorţului meu, sus de tot nu mi se acordă tocmai cel mai mare credit. (*întoarsă în partea*, *opusă*, *spre Gellinghausen*): La mine adresat domnul Launhart cu rugăminte aceeaşi. Eu scris la el scurt de tot: Venit aici! Pedeapsă în închisoare ispăşit! Una ca asta domnul Launhart credea că n-are dreptul s-o rişte, deoarece sănătatea soţiei sale ar fi putut să fie primejduită prin detenţiunea sa. Fratele meu socotea că dumneavoastră şi Karl Hetmann, ca celibatari, n-aţi ţine chiar aşa de mult să nu staţi la-nchisoare! Dar, doamnelor şi domnilor, nu-i de-a dreptul uimitor cum reapariţia lui Rudolf Launhart conferă imediat un suflu proaspăt evenimentelor?! Ce face Hetmann în schimb! Acum opt zile, la sala Cazinoului, ar fi fost făcut terci, dacă nu l-aş fi smuls eu de la tribună! Ce ţinteşte, de fapt, acest fanatic! Oare trebuie cu de-a sila ca şi ceilalţi oameni să fie cu toţii frumoşi?!

Fritz a intrat cu o sticlă de şampanie şi cu un pahar, *le-a pus pe*

amândoi tă pe masă la care a stat Hetmann şi destupă sticla.

Şampanie nemţească! (*Iese*.) Foarte mulţumesc!

— Susţin şi spun: Singura nenorocire care ne ameninţă sunt himerele acestui fanatic, care nu vrea să priceapă, pentru toate comorile Europei, că şi concepţia sa despre lume se poate răspândi pe cale *paşnică*!

Launhart intră *repede*; *Hetmann îl urmează*.

J>l'NHART

Hetmann Launhart

Hetmann

Launhart

Gellinghausen

Launhart

Am fost recunoscuţi! Hetmann a fost îndată recunoscut, iar cineva a încercat să-i azvârle de jos o chibritelniţă-n cap. – Totuşi, domnule Hetmann, nu vreţi cumva să-mi destăinuiţi măcar în ultima clipă cu ce veţi incita acum la violenţă această mulţime pornită? Domnul Gellinghausen ar mai putea expedia repede, la ziarele care apar mâine dimineaţă, o scurtă notă despre desfăşurarea probabilă a serii.

Vă rog să nu mai aşteptaţi de-acum nicio explicaţie de la mine până nu-mi termin conferinţa, în regulă! Vă-mpărtăşesc nevoia de-a vă reculege. Socru-miu spunea ieri că-n toată viaţa dumneavoastră n-aţi îmbrăţişat o idee mai genială decât trucul acesta – iertaţi-mă, nu-mi vine momentan în minte o expresie mai politicoasă – cu care intenţionaţi să vă puneţi capăt într-un chip demn activităţii publice. Şi eu vă mărturisesc deschis că am tremurat în toţi anii aceştia pentru faptul că, prin vreo prostie-ngrozitoare, aţi mai pune la-ndoială tot succesul concepţiilor dumneavoastră. Dar dacă veţi reuşi astăzi să vă *realizaţi* cea mai genială idee a vieţii, cum o apreciază socru-miu, atunci temerile mele-ncep să se risipească!

E vorba de-un singur lucru: dacă demersul meu vine sau nu dintr-o *necesitate lăuntrică*. Da, da, ştiu ce vreţi să spuneţi. Moartea e o condiţie indispensabilă vieţii. Ştiţi ce-mi doresc eu de mai multă vreme? Mi-ar plăcea să trec printr-o catastrofă de cale ferată în care douăzeci de persoane să fie mutilate pe viaţă, în timp ce eu să scap nevătămat. Lumea ar spune: Dumnezeu îşi ţine mâna ocrotitoare

deasupra lui Launhart.

— Ce-aş mai vrea să spun, oare unde, pentru Dumnezeu, o fi dispărut astăzi domnişoara Fanny? încă n-am văzut-o astă-seară! Domnişoara Fanny se află, de la deschiderea sălii, în mijlocul publicului, pentru a ţine pe cât posibil în frâu lumea care are de gând să facă scandal chiar de la-nceput. Pe ce chestie? Cine i-a dat această însărcinare?

Fanny

Hetmann Launhart Von Brühl launhart morosini Prinţesa

Mrs. Grant Morosini Prinţesa Mrs. Grant

Prinţesa Mrs. Grant Prinţesa Morosini

Fanny Kettler *apare* în *uşă*.

E ora opt. Domnul Hetmann trebuie să-şi înceapă conferinţa. (*Rămâne în* uşa *deschisă până când ceilalţi o urmează*.)

În sfârşit! în sfârşit!

— Ultima oară! (*Se-ntoarce repede spre ieşire*.)

(*oprindu-l*): daţi repede peste cap câteva pahare de şampanie. Orice criminal face-aşa!

(*înfruntându-l pe Launhart*): Felul dumneavoastră de-a vă exprima, domnule Launhart, este o nemaipomenită blasfemie!

La dracu'! Dumneavoastră v-aţi riscat banii pentru concepţia hetmanniană despre lume?!

Fanny, *Hetmann*, *Launhart*, *von Brühl*, *Berta şi Gellinghaitsen ies*.

— Socotiţi şi dumneavoastră – nu-i aşa doamnelor? – că-i mai înţelept totuşi s-aşteptăm aici în linişte noul chip pe care şi-l va lua dincolo Asociaţia pentru creşterea oamenilor de rasă. Dacă-ai avea cel puţin un sfert de gram de minte sub minunatul dumitale păr cârlionţat, i-ai lăsa acum pe toţi oamenii de rasă să fie oameni de rasă şi te-ai însura cu mine! Eu cunoaşte prinţesă, aşa că socot mult mai practic să nu însori cu prinţesă, ci să însori cu mine! (*către prinţesă*): Alteţa sa mai are de spus vreun cuvânt?!

Dragă Morosini, poate că totuşi e vorba mai mult de formă decât de cuvinte.

(*ridicându-se hrusc*): Au, eu nu las insultată! Prinţesă spune că asociaţie dat roade! Eu nu ştiu ce roade dat asociaţie!

Nu vreţi să-mi explicaţi cum a putut să v-apară drept insultă remarca mea? Am să spune, prinţesă! Fiindcă tu aveţi legături cu

mister Morosini!

(*ridicându-se brusc*): Cum puteţi să v-am estecaţi în treburile mele personale!

(*pune un fotoliu pe masa din mijloc*): Trebuie să privesc lupta de la tribună! Unde-i şampania? (*Umple paharul pregătit, se urcă pe masa din mijloc şi se-aşază pe fotoliu*.) în sănătatea câştii\Ibs. Grant

Prinţesa

MOROSINI

Prinţesa

Mrs. Grant

Morosini Prinţesa

Morosini Mrs. Grant Morosini

gătoarei! (*Bea*.) Şampanie! Brrr!

— Iată-mi batista! (*îşi aruncă batista jos, în faţa sa*.) întrebi la mine de ce amestec în treburi personale?! Fiindcă tu luaţi bani pentru treburi personale unde nu este bani! Fiindcă tu sunteţi cerşetoare! Cerşetoare! Dă-te jos o clipă, Morosini.

Dacă alteţa să vrea să se urce pe scaunul acesta! Numai să nu se rupă scaunul! (*Se urcă pe scaunul de lângă masă şi-i şopteşte la ureche lui Morosini*:) Oferă-mi braţul tău şi scoate-mă afară din sală, apoi vei avea mâna mea!

(*se urcă pe scaunul pe care a stat mai înainte şi-i şopteşte la ureche lui Morosini*): Eu iubeşte la dumneata cu tot suflet, Morosini. Vreau să arăt hârtii de venituri, că am douăzeci mii dolari în fiecare an, care este a mei! (*către Mrs. Grant*): Mă dau jos. Atunci – rămâi cu bine! (Către *Mrs. Grant*:) Rămâneţi cu bine – stimată doamnă! (*Coboară de pe scaun şi iese*.)

(*coboară de pe masă şi vine în faţă cu Mrs. Grant*): Aşadar, ai dori efectiv să te măriţi cu mine? (*ridică batista*): Eu la batistă ca zălog de la logodnă.

j (*o sărută*): înger vrednic de invidiat! (*De acum t înainte cu ascendentă tulburare*.) Dar ce rost are să i se mai aducă o jertfă doctrinei hetmanniene! La"; ce bun să ne căsătorim, dacă legile societăţii burgheze vor fi de*sfiinţate!*

— Trăiesc o revelaţie! Omul acesta e, fără-ndoială, ne*bun!* Asociaţia pentru creşterea oamenilor de rasă a fost opera îi *u*nui

ne*bun!* Iar noi, copii nevinovaţi, ne-am lăsat)., târâţi fără-mpotrivire în prăpastie! Dar eu voi: salva omenirea de pr*odusul nebun a*l *nebuniei lui!* Nu-i va reuşi să se lase omorât în bătălie pentru mo*rala sa nebună!*

— O, eu nu mă tem de norodul turbat de mânie! Atâta timp cât becurile vor arde, nimeni n-o să-mi facă vreun rău! Mă voi plasa-n mijlocul sălii şi voi striga: Omul acesta e nebun! Omul acesta e nebun! (Se *repede afară, lăsând uşa deschisă în urma lui.)*

Mrs. Grant

Launhast

Gelling – HAUSEN

Launhart

Mrs. Grant Gelling – HAVSEN

Von Brühl

Gelling – HAUSEN

(*se apropie foarte încet de uşă*): – Să nu merge şi eu în sală?

— Xău! Eu nu place popor dement i – Acum – aud voce de la Morosini!

— Xu-nţe. leg.

— *C Astupându-şi urechile.*) Au! strigăte! strigăte! Ce-o fi?!

Pentru o clipă se aud din depărtare urlete şi zgomote înfundate După ce acestea amuţesc, intră Launhart pripit. Gellinghausen îl urmează. Launhart îşi ia pălăria, umbrela şi pardesiul din cuier şi se-mbracă.

Dacă-aş fi bănuit că Hetmann va fi declarat nebun în clipa hotărâtoare, poate nici n-aş fi pus la cale întrunirea! Treceţi după-aceea şi pe la cafenea şi povestiţi-mi cum s-a-ncheiat adunarea! Rămân doar până când Hetmann, în cazul în care scapă cu viaţă, va fi la adăpost de mulţimea dezlănţuită.

Las că scapă el! Atunci veniţi, nu-i aşa? Şi soţia mea e la cafenea!(*Iese repede.*) N-aţi auzit ce spus mister Morosini? Apariţia lui a acţionat ca şi când o cămilă a călcat într-un muşuroi de furnici. Încăierarea s-a şi pornit. Hetmann era la pământ. Dar urletul lui Morosini a-nghiţit haosul cu o mie de glasuri precum înghite câinele o muscă. Pe Hetmann l-au lăsat să zacă şi l-au aclamat pe Morosini. – în seara aceasta sunt singurul care şi-a ţinut făgăduiala făcută solemn; şi sunt absolut sigur că pentru asta iar voi fi acuzat de cea mai josnică trădare! Ce să fac?!

— Slavă Domnului, iată că vine cineva!

Intră von Brühl.

(*către Gellinghausen*): Duceţi-vă repede în sală.] Domnişoara Fanny numai ce-a primit o lovitură-n cap cu un picior de scaun. Noi îl aducem între timp pe Hetmann aici. Se şi află un doctor lângă ea; dar îngrijiţi-vă să fie dusă acasă. S-a făcut! Numai de n-aş sosi prea târziu!(*Iese*.)

Von Brühl ţine uşa deschisă. *Doi sergenţi de stradă îl aduc pe Hetmann cu forţa*, *trăgându-l de mâneca hainei*. *Faţa şi sângerează*; *încearcă din răsputeri să se smulgă*. *După ei vine*

IÂETMAHN

Locotenentul de poliţie Von Brühl Berta

Locotenentul de poliţie

Morosini

Locotenentul de poliţie Morosini

Hetmann Morosini *un locotenent de poliţie*, *care se postează cu spatele la uşa închisă*. *Berta*, *von Brühl*.

Lăsaţi-mă să mă-ntorc! Lăsaţi-mă să mă-ntorc! Tocmai am văzut o altă făptură omenească prăbuşindu-se aproape moartă din pricina mea! (*cât se poate de politicos*): Domnule, renunţaţi odată lampotrivirea faţă de puterea de stat. Domnişoara Fanny e dusă acasă. Lăsaţi-mă cel puţin să vă şterg de sânge. Daţi-i drumul!

Sergenţii de stradă l-au condus pe Hetmann la un fotoliu aflat în partea stângă, *în faţă*, *şi se retrag*. *Von Brühl aduce apă de la bufet; Berta îi spală faţa lui Hetmann*. *Apare Morosini*, *încă în aceeaşi stare de agitaţie ca mai înainte*.

(*către* locotenentul *de poliţie*): E-n siguranţă? Domnul nu va mai păţi nimic!

(*venind în faţă*): *Uriaşul ăsta pitic*! El vrea să instaureze o nouă morală şi-i prea plăpând ca să riposteze la un ghiont! (Către *locotenentul de poliţie*:) Vă-ntreb, n-ar fi meritat, de fapt, omul acesta să fie omorât în bătăi?! Temelia de granit, familia, devine ţinta batjocurii lui! Nu, nu familia! *Virginitatea femeii tinere*! Asta numeşte el, uriaşul ăsta pitic, o speculaţie ruşinoasă! Asta numeşte el un indiciu al sclaviei nevrednic de vreo preţuire morală! Asta numeşte el *divinizarea abnegaţiei*! Aşa ceva nu s-a mai pomenit de când lumea! Cu

asta voia el să aţâţe la omor adunarea de astăzi! Acesta era cuvântul care, odată rostit, nu s-ar mai fi stins în urechile oamenilor!

Of, cu ce să-mi alin chinurile infernale din suflet! Taci! Ai vorbit destul! Acuma vorbesc eu! Eu, Pietro Alessandro Morosini, voi avea grijă ca nicio adiere din morala dumitale nebună să nu mai dăinuiască! Toată floarea creaţiunii trebuia să-ţi plătească dumitale pentru că te-ai născut schi

405

Von Brühl

Morosini

Mrs. Grant locotenentul de poliţie

Von Brühl

Locotenentul

Iod! Fiindcă eşti prea stricat pentru ceilalţi oameni, ceilalţi oameni trebuiau s-ajungă tot atât de stricaţi ca dumneata! O, ce abil ţi-ai născocit morala! Prea neputincios ca să te lupţi cinstit cu ceilalţi oameni pentru o femeie, prea închipuit ca să te străduieşti singur să cucereşti o femeie, voiai să-ţi cateri atât de sus persoana, încât toate femeile să-ţi cerşească-n genunchi iubirea şi fiecare să se considere fericită, dacă dumneata, *uriaşul pitic*, te-ndurai de ea! (*indignat*): Flecăreala dumitale fără nicio noimă se explică prin lipsa totală de cultură; dar lipsa *sentimentului de pudoare* ce te caracterizează îmi răpeşte şi ultima rămăşiţă de respect pe care, poate, îl mai nutream pentru dumneata! Dă-ţi jos ochelarii, tinerele, dacă vrei să-l cunoşti pe uriaşul pitic despre care ai intenţia să scrii toată viaţa cărţi! Ai să vezi sub chipul acesta jalnic *surâsul batjocoritor*, *înveninat*, *rânjitor*, *diabolic al nebunului* care arde de nerăbdare doar să *facă haz* pe socoteala victimelor credule care-i preamăresc nebunia ca pe-o revelaţie! Pentru surâsul acesta batjocoritor, fireşte, niciun preţ nu i-ar fi prea mare! Eu însă spun şi susţin – eu, Pietro Alessandro Morosini – Dacă uriaşul acesta pitic ar fi pierit astăzi *cu adevărat*, asta nu s-ar fi-ntâmplat decât datorită *înşelăciunii şi prefăcătoriei*! Ca să dispreţuieşti viaţa aşa de profund, trebuie să fii, desigur, tot atât de nemernic ca acest *uriaş pitic*! (*Către von Brühl*:) Fireşte, dumneata l-ai fi proslăvit atunci ca pe cel mai mare binefăcător din lume şi poate că mii de oameni te-ar fi crezut. Dar (*întorcându-se către Mrs. Grant*) eu am salvat astăzi omenirea de această nenorocire! *Go on darling*! *1* (*îi şterge sudoarea de*

pe frunte.) (*vine în faţă şi spune pe un ton politicos şi foarte calm*): Nu cumva domnul Hetmann ar putea să fie transportat acum? Adică?

— Ce-aveţi de gând? Eu voi răspunde dacă domnul va mai fi aţa

1 Continuă, iubitule (engl.).

pE POLIŢIE

Von Brühl Locotenentul de poliţie

Hetmann

Locotenentul de poliţie Morosini

Berta cât o dată. S-ar părea că nicio dificultate n-ar mai sta în calea transportului.

(*alarmat*): Şi unde vreţi să-l duceţi?!

Pentru moment doar la prefectura de poliţie.

După cum văd eu lucrurile, pentru domnul n-ar fi niciun motiv de-ngrijorare. Pe cât se pare, va fi internat o vreme într-un sanatoriu, pentru observarea stării sale mintale… (*trezindu-se ca dintr-o ameţeală*): Pentru observarea stării mele mintale?!

— E nebun un om care exprimă ceea ce până la urmă *tot* se va spune de către cineva cu toată certitudinea?! (*sec*): îmi pare rău; trebuie să-mi urmez instrucţiunile.

Dacă omul acesta ar fi în toate minţile, ar trebui să priceapă şi singur, că-i nebun! Nu disperaţi, domnule Hetmann! Suntem alături de dumneavoastră.

Actul al cincilea

Decor identic cu cel din actul al treilea.

— *Fanny aranjează pe birou şi pe scrin câteva flori modeste. Bate cineva la uşă-l*

Fanny

Gelling – HAUSEN

Fanny

Gelling – HAUSEN

ea se-ndreaptă spre uşă şi deschide. Intră Gellinghausen.

A, dumneavoastră sunteţi, domnule Gellinghausen. Am auzit că domnul Hetmann n-ar vedea cu ochi buni să fie-ntâmpinat la ieşirea din sanatoriu. De aceea am venit aici să-l felicit pentru punerea sa în libertate.

— Pe lângă asta, am venit, de fapt, şi dintr-un alt motiv.

(*din nou preocupată de flori*): Sper că nu intenţionaţi să-l

felicitaţi pe domnul Hetmann pentru faptul că psihiatrii l-au declarat sănătos mintal.

Doar nu mă credeţi în mod serios capabil de-o asemenea lipsă de tact. Dar există totuşi suficiente motive să-l feliciţi pe cineva care, în sfârşit, şi-a redobândit libertatea după o şedere de trei luni în dosul uşilor zăvorâte. De altfel, precum am spus, mă mai aduce un motiv aici. Cum n-aţi fost văzută la redacţie, am trecut pe la locuinţa dumneavoastră. Acolo mi s-a spus, ceea ce aş fi putut să-mi închipui şi fără asta, că-l aşteptaţi pe cel pus în libertate la el acasă. Acum vă-ntreb, domnişoară Fanny, vreţi cu-adevărat să vă irosiţi cei mai frumoşi ani ai vieţii în încurcături cu acest nebun vrednic de milă!

— Odinioară v-am insultat cum nu s-a mai pomenit; dar evenimentele au făcut din mine cu totul alt om de-atunci şi nu vă vine-a crede cum am învăţat din toate-acestea să vă preţuiesc şi să vă stimez într-o măsură şi mai mare! – t *i*

Hetmann

Gellinghausen

Olr-Hetmann Hetmann

Fanny

Astăzi nu mai sunt un om bogat. În chip necugetat, mi-am retras capitalul din afacere exact în momentul în care-aceasta a-nceput să-nflorească pe neaşteptate. Atunci a rezultat, firește, că din banii mei n-a mai rămas aproape nimic. Dar cu *munca* mea câştig oriunde-n lume atâta cât să fiţi ferită de orice grijă. Şi-n toată treaba asta v-ar rămâne măcar mângâierea, care vă lipseşte în viaţa de-acum, mângâierea – zic – de-a face un om fericit, cu mult peste-nţelegerea omenească.

Spre părerea mea de rău, nu vă pot răspunde decât cu un categoric nu.

— Iată, vine Hetmann! (*Se repede spre uşă*.)

Intră Hetmann şi se uită în jurul său. *De-a lungul întregului act* este *vesel* şi *bine dispus*.

Nimic schimbat din vechea strălucire!

— Bună ziua) inima mea!

— Bună ziua, domnule Gellinghausen! (*Le-ntinde mina la amândoi*.) (*strângându-i mâna*): Vă mulţumesc, domnule Hetmann. Voiam doar să vă urez noroc odată cu punerea dumneavoastră în libertate. Permi-teţi-mi acum să mă retrag. Nu mă simt aici chiar la

locul meu. Desigur, afacerile dumneavoastră au prioritate.

Gellinghausen iese.

Aşadar, tu ai rămas aceeaşi femeie minunată, pe mândria căreia mi-am clădit inexpugnabile castele în Spania!

Sunt o simplă fiinţă omenească, aşa cum sunt toate celelalte. Nu ştiu, să-mi plec urechea cu groază la lauda dumitale sau s-o primesc cu-n-cântare?

— Dumneata eşti atât de imprevizibil, încât mi se stinge pe buze vorba pe care orice altă femeie ţi-ar şopti-o gură-n gură în această clipă!

— Dar nu ţi-ai dat seama acum că lanţurile-n care suntem ferecate noi, făpturile omeneşti, nu se vor sfărâma fără a ne lăsa pradă celei mai înfiorătoare neajutorări?

— Eu trec de multă vreme drept amanta dumitale. Ce fericită aş fi ţi-o spun deschis şi fără sfială – să mă pot lăuda cu un asemenea noroc!

409

Hetmann

Fanny

Hetmann în ciuda convingerilor mele, chiar adineauri cele mai mari autorităţi ale medicinei m-au declarat sănătos la minte. Să le demonstrez acum cu litere de foc acestor domni nepriceperea, dând cu pumnul în lucrul cel mai de seamă în care-am crezut în faţa lor?! Să-mi leg înfiorătoarea mea monstruozitate de frumuseţea ta strălucitoare?! Să las baltă toate cunoştinţele, toată puterea, elasticitatea şi siguranţa care mă copleşesc, numai ca să te ţin în braţe ca femeie?! încă n-am ajuns ca lumea să mă creadă-n stare de propria mea osânda?!

Atunci blestem tot ce numeşti tu frumuseţe, din moment ce stau oarbă-n genunchi în faţa monstruozităţii! Coboară spre mine de-a binelea din cerurile tale, după ce m-ai ridicat în preajma ta din lumea-n care trăiesc ceilalţi! Sub mantia de piatră a abnegaţiei tale bate o inimă ce se poate bucura ca un copil, o inimă căreia lacrimile îi fac bine! Dă-i partea ei, şi eşti la adăpost de neajutorare! Dă-mi – îţi îmbrăţişez genunchii pentru asta – dă-mi partea pe care mi-am câştigat-o în tine! Dă-mi încrederea ta! Lasă-mă să iau parte la luptele ce se dezlănţuie în sufletul tău! Ia-mă, ca să zâmbeşti deasupra nimicniciei mele, şi eşti al meu! Lasă-mi victoria de-a-ţi şterge lacrimile de pe obraji, şi te-ntorci

la mine! Nu te teme, zău, că te-aş da jos din cerurile tale! Dar orice om mare a avut două naturi care nu puteau trăi una fără altă. Nu aştept festivităţi! Bucurii nebune găsi-voi în fericirea ta! Indiferent dacă viaţa mea va fi spaimă sau tihnă, ea trebuie să vină de la tine! De la tine trebuie să vină! De la tine! Asta am meritat-o din partea ta! Şi n-o-mpart cu nicio altă femeie! (*A căzut în genunchi în faţa lui*.)

Scoală-te, copila mea! Pentru moment nu mi-am dat seama cât de adânc îţi sunt îndatorat! – Modulaţii, variaţii, pe care le ştiu pe dinafară, ton cu ton, ca alfabetul. – (*Ridicând-o*.) Scoală-te, dacă reuşeşti să mă faci să zâmbesc, cu atât mai bine pentru mine! Atunci îţi aparţin cu trup şi suflet! în schimb, şi tu trebuie să rămâi la mine! în ciuda urâţeniei mele! auzi? De-a

Hetmann

Von Brühl

Hetmann Von Brühl

Hetmann

Von Brühl Hetmann

Von Brühl pururi să rămâi la mine! (*Mângâind-o*.) O, făptură frumoasă! (*Fiindcă se aud bătăi în uşă*.) Iată, a şi venit cineva să ne tulbure! Nu-i da drumul, te rog!

Bătăile se intensifică.

Bate foarte insistent! (*cuprinsă de spaimă*): Intră!

Intră von Brühl. *Obrazul i-e acoperit în întregime de o barbă scurtă*. În *mina ţine-o* carte *voluminoasă*, de *curând legată*.

V-am adus, domnule Hetmann, cartea pe care-am scris-o despre dumneavoastră. Poate va avea norocul să vă procure câteva ore de plăcută destindere. Dacă s-ar putea s-o fi supraestimat în această privinţă vă rog, cel puţin, să ţineţi seama de intenţia mea cinstită.

V-aţi căsătorit, domnule von Brühl, aşa cum am auzit spre marea mea bucurie! Pe deasupra, aţi fost numit de curând profesor agregat! Numirea mea ca profesor n-are, ce-i drept, decât foarte puţin de-a face cu lucrările care, într-adevăr, sunt dragi inimii mele. (*După ce amândoi au luat loc*, *deschizând cartea*.) în această carte nu m-am abătut, în primul rând, de la convorbirile pe care le-aţi purtat cu persoanele din preajma dumneavoastră. La o prezentare amănunţită a scrierilor dumneavoastră am crezut de cuviinţă să renunţ. Vă rog să n-o-nţelegeţi greşit. Ţineam foarte mult în principal să rezervlumii

ideile pe care dumneavoastră înşivă nu le socotiţi vrednice de-a fi notate.

Nu vă temeţi, domnule von Brühl, c-aţi făcut prin aceasta un deserviciu, atât dumneavoastră, cât şi lumii?

Nu ştiu cum s-o iau, domnule Hetmann.

Cu cât meditez mai atent la părerea pe care şi-au dat-o de curând asupra mea autorităţile de mâna-ntâi ale medicinii, declarându-mă pe deplin normal din punct de vedere intelectual, cu atât mai fermă îmi devine convingerea că domnii aceia s-au *înşelat*.

De-abia dacă vă pot spune ce mare bucurie simt auzindu-vă cum vă bateţi joc într-o

Hetmann

Von Brühl Hetmann

Von Brühl

Hetmann dispoziţie atât de divină, de ocara la care aţi supus!

Atunci dezlegaţi-mi dumneavoastră enigma! Cum pot eu, ca om *normal*, să mă aflu din cea mai fragedă copilărie într-o opoziţie atât de profundă şi de neîmpăcată cu lumea normală?!

— Pot să mă judece profesorii cum vor, eu ştiu ce trebuie să cred despre mine. De-aceea m-am şi hotărât să nu mai iau în considerare de azi înainte lumea normală, ca şi când *nici n-ar mai exista* pentru mine!

E destul de regretabil că hetmannismul, pe cât se poate prevedea, trebuie să mai aştepte ani de-a rândul recunoaşterea serioasă ce i se cuvine. Domnule von Brühl, sunteţi într-adevăr atât de orbit, încât să credeţi că, bunăoară, cele trei forme barbare de viaţă despre care vorbeam vor fi cândva unanim apreciate ca atare de către omenire?!

— Că, bunăoară, afirmaţia mea: „*Cultul virginităţii este imoral*" va fi privită cândva că ideea unui om cuminte?! Sunt absolut sigur de asta! Eu nu! Dar, slavă Domnului, mie nu-mi mai pasă de nicio recunoaştere! La gradul de cunoaştere a propriei mele persoane, la care am ajuns acum, orice recunoaştere, din partea oricui ar veni, trebuie să mi se pară din capul locului suspectă! O resping! De azi încolo nu mai urmăresc decât un singur ţel: să-mi apăr libertatea! Libertatea mea ne-ngrădită de nimic! Libertatea mea inviolabilă! în momentul în care aş accepta privilegiul de-a fi recunoscut de vreun om

– fie şi de dumneavoastră –, mi-aş întrona un tiran deasupră-mi, care mă poate lăsa să cad în dizgraţie după cum crede el de cuviinţă. De această primejdie vreau să mă apăr!

— De sinceritatea dumneavoastră, domnule von Brühl, sunt profund convins. Dar această femeie (*arătând spre Fanny*) este tot atât de sinceră ca şi dumneavoastră: ea s-a dezis până la ultima literă de tot ceea ce jurase pentru întreaga-i viaţă! Şi, cu toate acestea, este una dintre cele mai minunate făpturi omeneşti pe care le-a plăsmuit natura! Şi dacă această carte scrisă de dumneavoastră

Von Brühl

Hetmann

Hetmann cotrelly

Hetmann cotrelly

Hetmann

COTRELLY

nu se va bucura de nicio *recunoaştere*, mânia nu vi se va-ntoarce, pe bună dreptate, împotriva mea? N-o să-mi reproşaţi că v-am dus de minte şi că v-am frustrat de roadele vieţii dumneavoastră?! Şi, cu toate acestea, pentru mine rămâneţi unul dintre oamenii cei mai aleşi pe care i-am întâlnit în această lume! Urmaţi-vă propriul drum, dacă vreţi s-atingeţi o ţintă! Nu-mi urmări drumul! Mi-ar plăcea să-mi urmez singur drumul de azi înainte!

(*ridicându-se*): Nu vă pot spune, domnule Hetmann, cât de-ngrozitor mă doare să dau tocmai astăzi peste o asemenea neîncredere la dumneavoastră.

(*conducându-l spre uşă*): Lăsaţi-mă întâi şi-ntâi să-mi redobândesc *libertatea*!

— Apoi, domnule von Brühl, veţi găsi în mine un om mai binevoitor, poate chiar – era gata-gata să mă sugrum înainte de-a pronunţa cuvântul – mai *recunoscător*!

— Rămâneţi cu bine!

Von Brühl iese.

(*privind pe coridorul întunecat*): Mai e cineva, dacă nu mă-nşel. Poftiţi, apropiaţi-vă…

Apare în uşă consilierul Cotrelly. *Poartă joben*, *redingota neagră*, *pantaloni şi cizme de călărie*, *mănuşi roşii şi ţine în mână o cravaşa*. *Expresia feţei sale are ceva vetust-mefistofelic*.

Scuzaţi-mă, domnule, aş vrea să vorbesc cu renumitul domn Hetmann. Cu cine am onoarea?

(*intrând*): Numele meu este Cotrelly, consilierul Cotrelly. Aş dori să vă solicit într-o împrejurare importantă – un monolog.

(*către Fanny*): Vă pot ruga să treceţi un moment dincolo, la proprietăreasă? Din păcate, nu am o a doua cameră la dispoziţie. (*O conduce pe Fanny afară*, *pe coridor*. *Revenind*.) Vreţi să luaţi loc?

Se *aşază amândoi*.

Voiam să vă-ntreb, dragă domnule Hetmanns dacă n-aţi fi dispus să acceptaţi un angajament la mine. Ca să nu existe niciun dubiu în privinţa

Hetmann cotrelly

Hetmann Cotrelly

Hetmann Cotrelly Hetmann

Cotrelly

Cotrelly celui mai important punct pentru dumneavoastră permiteţi-mi să vă comunic că sunt gata să făe! orice sacrificiu cu putinţă pentru apariţia *avun*-neavoastră-n public – natural, în limitele onorariilor obişnuite la noi.

Din păcate, n-am nici cea mai vagă idee despre ce fel de angajament ar putea fi vorba. Cât despre asta, n-aveţi de ce să roşiţi, dragă domnule Hetmann. Agentul Magdeburger mi-a îndreptat privirile asupra dumneavoastră. În sfârşit, prin asta s-a arătat şi Magdeburger o creatură înzestrată cu minte! Eu sunt directorul Circului Cotrelly. După nume trebuie să vă fie cunoscut Circul Cotrelly.

Mărturisesc, spre ruşinea mea, domnule director, că încă n-am stat până-acum pe spinarea unui cal.

Dar, dragă domnule Hetmann, n-oi fi eu într-o doagă! Magdeburger mi-a explicat întocmai cu ce vă ocupaţi. Dumneavoastră vreţi să readuceţi în actualitate, dacă Magdeburger nu-i cumva un mincinos perfid – (*meditativ*) virginitatea – virginitatea tinerei femei – ca dispreţ al – al auto-adorării. O asemenea specialitate este absolut necesară pentru apariţia dumneavoastră. Dar cu înalta şcoală de echitaţie, cu cascadoriile pe cal sau cu săriturile la sol n-aveţi, firește, nicio legătură.

Atunci ca ce aveţi de gând să m-angajaţi?

Ca August Prostul.

(*tresare ca atins de comoţie electrică*, *dar îşi vine repede în fire*): Scuzaţi-mă, este un prost obicei de-al meu. Continuaţi, vă rog.

Magdeburger, eşti un geniu! Numai acest obice ne va aduce seară de seară asurzitoare furtuni de aplauze!

— Nu vreţi, vă rog, să mai faceţi dată aşa?

Hetmann tresare din nou ca atins de comoţie electrică.

(*plesnindu-se peste coapse*): Excelent! De nepreţuit! Magdeburger, te iau părtaş la câştig! I-am cerut lui Magdeburger, cu biciul în mină, un număr prin care să fie-ntrecută minunea lumii cu care îmi face concurenţă colegul meu Sala-Hetmann Cotrelly

Hetmann

Cotrelly

Hetmann Cotrelly monsky. Magdeburger a reflectat trei zile. A treia zi mi-a telefonat: Am găsit! Pune-l pe Karl Hetmann să apară ca August Prostul!

— Senzaţia lui Salamonsky e, adică, un cimpanzeu care cânta gama do-major. Eu nu prea am ureche muzicală şi nu-mi permit să fac vreo apreciere asupra acestei performanţe de canto. Dar după ce v-am văzut pe dumneavoastră, dragă domnule Hetmann, Magdeburger îmi poate deveni ginere legitim! Dacă veţi apărea la noi ca August Prostul, nu ne-om teme de toţi cimpanzeii din Asia şi Africa!

Mă mai îndoiesc totuşi c-aş fi bun pentru scopul acesta.

Asta face dovada artistului autentic!

— Veţi apărea în manej pur şi simplu în redingotă lungă. Toate celelalte privesc personalul meu. August Prostul, după cum ştiţi, se-mpiedică de orice lucru, pretutindeni soseşte prea târziu faţă de momentul oportun, mereu vrea să-i ajute pe oamenii care se pricep de zece ori mai bine ca el la o treabă şi, înainte de toate, niciodată nu ştie *de ce râde publicul de el*. Din acest punct de vedere nu-i nevoie să-mi daţi vreo probă! Nici cimpanzeul lui Salamonsky nu ştie de ce râde publicul de el, şi tocmai în asta stă măreţia artei lui! Tocmai asta dezlănţuie, fără cel mai mic efort, noi şi noi furtuni de aplauze care zguduie circul!

— Cimpanzeul primeşte, după cum am aflat de la Magdeburger, patru sute de mărci pentru fiecare reprezentaţie. Dumneavoastră, dragă domnule Hetmann, vă ofer cinci sute, dacă veţi apărea ca August

Prostul!

(*ridicându-se*): S-ar putea să fiu prea prost chiar şi pentru August Prostul… (*ridicându-se şi el*): Prostii! Pentru asta nimeni nu poate fi prea prost! Pe Magdeburger îl acopăr cu aur! (*îi întinde mâna lui Hetmann*.) Va să zică, domnule Hetmann, cinci sute de mărci pe seară!

— Ne-am înţeles, nu? (*bate palma*): Ne-am înţeles! (*îi scutură mâna*): Sunteţi al meu!

— Mâine fac să vă parvină contractele. Nu-i nevoie decât să puneţi dedesubt „Hetmann".

415

Hetmann

FANNY

Launhart

Fanny Launhart

Fakny

Launhart

Hetmann îl conduce pe Cotrelly afară şi se-ntoarce în pn

O funie! Repede! Pentru săpunit nu mai e timp r

Smulge sertarul scrinului, *găseşte o funie şi se repede cu ea U alcov*. *După un timp apare Fanny şi cercetează cu privirea în jur*.

Unde-o fi?

— Domnule Hetmann! – (*Aparte*:) Doar n-or fi plecat amândoi! – (*Se duce înapoi la uşă şi strigă pe coridor*:) Domnule Hetmann!

N. *dolf Launhart o întâmpină în uşă*.

Hetmann nu-i acasă? Acum cinci minute mai era aici. Din păcate, n-am putut să-l întâmpin la ieşirea din sanatoriu, fiindcă soţia nu mi se simte prea bine.

Nu l-ai întâlnit?

Nu. Am venit mai ales pentru opera pe care a scris-o odinioară la-nchisoare. Nu ştii cumva pe unde se află? Mi-ar plăcea s-o editez acum. O să facă el repede să se vorbească iarăşi despre el. (*A cotrobăit pe toate mesele şi deschide sertarul biroului*.) Unde-ar putea fi?! Doar e ştiut că Hetmann n-a pus nicicând în viaţa lui ceva sub cheie! – (*Către Fanny*:) N-ai nici cea mai vagă idee unde-o fi pus manuscrisul? Oricum, are să se-ntoarcă-ndată şi ţi-l va da. Doar nu l-o fi luat dracul, la urma urmelor! (*Scoate un manuscris voluminos dintr-un sertar*.)

Iată-l!(*Citeşte titlul*:) „Hidalla sau Morala frumuseţii”, (*îl răsfoieşte*.)

Fanny s-a apropiat cu paşi şovăitori de alcov, aruncă o priviri prin perdele şi scoate un ţipăt de spaimă.

Launhart Eşti apucată? Ce ţipi aşa?

Fanny (*strigând din nou*): S-a… s-a… (*Intră în alcov*).

Launhart S-a ce? (*Se repede spre alcov şi priveşte înăuntru*).

I-a şi scos laţul. (*Vine repede în faţă*.) Acuma, numele Hetmann va zbura ca fulgerul, ocolind pământul. Fanny (*dă buzna în alcov*): Ajută-mă, pentru Dumnezeu!

Ajută-mă! Launhart (*îi iese în cale*; *vorbeşte până la sfârşitul actului cât se poate* de *repede*): Chiar n-a mai apuca

Fanny Launhart

Hetmann să-ţi spună *că eu* urmează a mă-ngriji de editarea operei sale postume?! (*Brutal*.) Vezi bine că nu-i nimic de ajutat!(*Luptându-se cu ea*.) Nu-ţi dau drumul până nu-mi răspunzi! Aminteşte-ţi odată!! La asemenea ticăloşie nu mă pretez! (*râde în hohote şi-o apasă cu forţa în jos*, *încât aceasta îngenunchează ghemuită în faţa lui*): O, Fanny, Fanny – un ticălos viu este mai folositor pentru sănătatea dumitale decât cel mai mare profet mort!